

naša luč

1985

1

beseda materina, kolika blagodat človeku od Boga!

Ivan pregelj

Kaj ko bi enkrat poskusili s kratkim tečajem slovenščine? Nič nam ne bo škodilo, če ponovimo glavna pravila naše materinščine, zlasti ker nam jo tuji jeziki, ki jih v zdomstvu vsak dan poslušamo, utišujejo. Poskusimo!

PRAVOREČJE

Pravorečje nas uči, kako naj zapisani jezik govorimo. Enotna izreka knjižnega jezika se imenuje zborna ali knjižna izreka.

ZVENEČI IN NEZVENEČI GLASOVI

Slovenščino pišemo danes z gajlico, to je s pisavo, ki jo je za hrvaščino priredil Ljudevit Gaj in smo jo pred dobrimi sto leti sprejeli tudi Slovenci. Obsega 25 črk v temle abecednem redu: *a b c č d e f g h i j k l m n o p r s š t u v z ž*.

Črke lahko porazdelimo po tem, kako jih izgovarjamo, v tele skupine:

- samoglasniki**
i e a o u zmeraj zveneči
 - zvočniki**
l r m n v j zmeraj zveneči
 - soglasniki**
b d g z ž zveneči
p t k f s š č ō h nezvенеči
- PRAVILI

Pred besedami, ki se začenjajo z *nezvенеčimi* soglasniki, pišemo *nezvенеči* predlog *s* (primeri: s piščancem, s teto, s klobaso, s fižolom, s smolo, s šminko, s cekarjem, s čapljo, s hišo).

Pred besedami, ki se začenjajo z *zvенеčimi* glasovi, pišemo *zveneči* predlog *z* (primeri: z iglo,

z evharistijo, z avtom, z oslom, z uro, z loncem, z roko, z mamó, z njiivo, z volom, z jabolkom, z bobnom, z dedom, z gosjo, z zavoro, z ženo).

OPOMBA: Pred besedami, ki se začenjajo s črkama *k* in *g*, izgovarjamo, pa tudi pišemo, predlog *k* kot *h* (primeri: *k* atu, *k* babici, *k* sestri, *k* stricu; *h* konju, *h* glavi).

VAJE

1. Uporabi predlog *s* ali *z* pred naslednjimi besedami: — vodo, — čisto vodo, — umazano vodo, — črnim oblakom, — velikim veseljem, — skrito tesnobo, — gibkim galebom, — nabrušenim obličem, — jutranjo kopeljo!

2. Uporabi predlog *k* ali *h* pred naslednjimi besedami: glad, hosta, mravlja, studenec, kruh, hrast, ladja, koza, hiša, cesta, gos, postelja, gora.

(Rešitev obeh nalog bo v prihodnji številki!)

ZAPOMNI SI, kako se pišejo tele besede: razstava, nahrbtnik, zaželen, vhod, tretjina, krogla, zmeraj, življenjski, zoprni, usedel se je, zavoziati, bakla, škatla, oktobrski! Vsako nekajkrat prepiši in naglas preberi!

SAMOGLASNIKI

Za slovenske samoglasnike imamo pet črk: *a, e, i, o, u*. Vendar izgovarjamo črko *e* na tri različne načine, črko *o* pa na dva:

— črko *e* izgovarjamo lahko ozko (nem, meh, peč), široko (p~~e~~rem, d~~e~~rem, p~~o~~te~~p~~) ali pa polglasno (ves, pes, če~~b~~er);

— črko *o* izgovarjamo lahko ozko (zob, pot, voz) ali široko (otok, otr~~o~~k, nož).

IZGOVOR ČRKE I

Vsakdo naj izgovarja črko *l* tako, kot je tega navajen od doma! Le če mu kdaj ni jasno, kako bi jo izgovoril, naj pogleda pravila!

PRAVILO: Črko *l* izgovarjamo na koncu besed in pred soglasniki kot *u* (bel, bral, trpel; bolnik, bolha, molčati).

IZJEME od tega pravila so: *l* se izgovarja kot *l*

1. v povezavi *lj* (priatelj, s soljo, z zibeljo);

2. pri samostalnikih na *-la, -lo* v 2. sklonu množine in v izpeljankah iz njih (skala — skal — skalnat; čelo — čel — čelni);

3. v 6. sklonu množine pred končnico *-mi* (z volmi, z živalmi);

4. v knjižnih besedah (glagol, spol), tujkah (kultura, maršal, alkohol) in imenih (Ciril, Karel, Zalka).

ZAPOMNI SI: Če izgovarjamo črko *l* na koncu besede in pred soglasnikom kot *l* — seveda v domačih besedah — stoji za njim *j* (koleselj, nagelj, učitelj, kašelj, oljka, poljski, gomolj, hmelj, kragulj, molj, štrukelj, metulj, krhelj, krempelj, kavelj, peteršilj, pecelj, rogelj, valj za valjanje).

IZGOVOR ČRKE V

Črko *v* izgovarjamo kot *v*, razen v primerih, ko jo izgovarjamo kot *u*.

Ti primeri so:

1. za samoglasniki na koncu besed (živ, nov, cev, vrv, vpliv, brv, odsev),

2. pred soglasniki (revščina, avto, mavrica, vprašaj, vse, pot v gozd).

NASLOVNA STRAN: Veličastna gora Dobrač pri Beljaku in Ziljska dolina, za njo Karavanke in Karnijske Alpe, gorska veriga med Avstrijo in Jugoslavijo oz. Italijo.

pismo slovenskih škofov rojakom po svetu

Sredi novembra so se slovenski škofje zbrali v Kopru k redni konferenci in z nje poslali slovenskim rojakom v zdomstvu in izseljenstvu pristrčne pozdrave in najiskrenejše dobre želje za božič in novo leto. Med drugim so v svojem pismu zapisali:

- Ob svoji skrbi za Cerkev na Slovenskem nikoli ne izgubimo izpred oči dejstva, da ste tudi vi na tujem del našega narodnega telesa in del naše domače Cerkve.
- Naj gredo te dni vaši spomini pod domači krov, kjer so se nekdanji vaši očetje in vaše matere, in morda tudi še vi z njimi, spominjali velikega dogodka rojstva Božjega Sina, ki nam je prinesel osvoboditev od greha in smrti, prinesel srečo in mir, ki ga drugod zaman iščemo.

- Za novo leto vam želimo obilje Božjega blagoslova! Naj vas Bog varuje vsake nesreče pri delu, na cestah in drugod.

- Naša največja želja pa je, da bi se v tem letu, ki ga boste živeli na tujem, ne oddaljili ne od našega naroda in še manj od Cerkve in od Boga. Ko si v potu svojega obraza služite materialne dobrine zase in za svoje družine, ste vedno izpostavljeni nevarnosti, da bi ob skrbi za materialne dobrine pozabili na tiste dobrine, ki so duhovne narave in imajo trajno vrednost. To je predvsem osebna poštenost, ljubezen in skrb za družine, ljubezen do domovine in naroda, predvsem pa še vaša zvestoba Bogu in Cerkvi.

- Trojno zvezo moramo nenehno vzdrževati: zvezo z Bogom, z družino in domovino. To je tako dobro zaslugil Ivan Cankar, ko je zapisal: „Mati, domovina, Bog!“

- Naj vam bo tudi v tujini nedelja zares Gospodov dan, ko boste dali „Bogu, kar je Božjega“. Radi hodite k slovenskim mašam, ki vam jih z veliko žrtvijo in ljubeznijo pripravljajo vaši duhovniki! Če ne morete k slovenski maši, obiščite najbližjo mašo v jeziku, ki ga vsaj delno že razumete!

- Ne pozabite na versko vzgojo vaših otrok, na družinsko molitev! Ob vsem pridobivanju zemeljskih dobrin imejte vedno pred očmi Kristusovo besedo: „Kaj pomaga človeku, če si pridobi ves svet, pa trpi škodo v svoji duši!“

- Naj bo zares Gospod z vami, dragi rojaki in „mir Kristusov naj obilno prebiva v vaših srcih!“

Pozdravljajo in blagoslovljajo vas vaši škofje: ljubljanski nadškof in metropolit Alojzij Šuštar, koprski škof Janez Jenko, mariborski škof Franc Kramberger, ljubljanski pomožni škof Stanislav Lenič, mariborski pomožni škof Jožef Smej, ljubljanski pomožni škof Jožef Kvas

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadev-
ne dežele):

Anglija 5 fun.
Avstrija 130 šil.

Belgija	400 fran.
Francija	60 fran.
Italija	12.000 lir
Nemčija	20 mark
Nizozemska	20 gld.
Švedska	60 kron
Švica	19 fran.
Avstralija	9 dol.
Kanada	12 dol.
ZDA	10 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštne in v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

kaj je pa doma novega?

na sploh

ZBLIŽEVANJU DEŽEL MED ALPAMI IN JADRANOM

bo služila nova mednarodna letalska proga, ki bo trikrat tedensko povezovala bavarsko prestolnico München s slovenskim glavnim mestom Ljubljano. Slovenski letalski prevoznik Inex Adria bo z novo redno linijo izpolnil vrzel v povezavi Slovenije s tujimi gospodarskimi, političnimi in kulturnimi središči. Poslovnež, turistični potnik in marsikateri slovenski zdomec in izseljenec bo hitreje in udobneje potoval z novimi letali tipa Dash-7, ki jih je Inex Adria kupila v Kanadi. Letalska vozovnica za zdomec bo v eno smer stala nekaj nad

MESTNA HIŠA V CELOVCU v snegu. Celovec je bil nekaj slovensko narodno in versko središče.

sedem tisočakov. Z rednimi poleti so začeli 7. decembra, letijo pa v ponedeljkih, sredah in petkih.

POLSTOLETNI JUBILEJ SLOVENSkih PRIRODOSLOVCEV

Prirodoslovno društvo Slovenije je s proslavo v Cankarjevem domu v Ljubljani proslavilo svojo petdesetletnico, obenem pa tudi enak jubilej društvenega glasila Proteus in šestdesetletnico Triglavskega narodnega parka. Društvo je bilo ustanovljeno 28. aprila 1934 v Ljubljani kot naslednik prirodoslovne sekcije Muzejskega društva za Slovenijo. V programu je zapisano, da društvo „goji in širi naravoslovno miselnost v vseh slojih in na vseh področjih naše družbe“. Temu cilju je služilo tudi društveno glasilo Proteus, imenovano po človeški ribici. Seveda je društvo v tem obdobju pripravilo vrsto drugih publicističnih del, ki so širila naravoslovno izobrazbo posebno med mladino. Na slovesnosti je sedanjí predsednik dr. Strgar dejal: „Mladina pod vodstvom mentorjev — strokovnjakov ustreznih strok — spoznava ne le najrazličnejše lastnosti voda, zraka in tal svojega kraja, ampak tudi zavzetost ali brezbriznost ljudi in družbe do življenjsko pomembnih dobrin, narave in sočloveka ter se tako tudi izobražuje in vzgaja za poznejše odgovorne naloge.“

KULTURNA SKUPNOST SLOVENIJE

je za uresničitev programa nacionalne kulture za leto 1984 porabila 1813 milijonov dinarjev. Prihodek skupnosti je omogočil kritje 70 odstotkov vrednosti programa in tako omogočil normalno izpolnjevanje obveznosti. Leta 1985 bo Kulturna skupnost Slovenije zaradi pomanjkanja denarja v prvi vrsti obravnavala vloge, ki so namenjene za ohranjanje in preprečevanje propadanja slovenske kulturne dediščine. Skupnost bo finančno podprla že začeto investicijo v Slovenskem narodnem gledališču v Mariboru, podprla pa bo tudi obnovo Narodne in univerzitetne knjižnice v slovenski prestolnici Ljubljani.

od tu in tam

BLED

Lesno podjetje Lip je z zahodnonemško firmo Dimter sklenilo pogodbo o tehničnem sodelovanju. Na podlagi te pogodbe so v obratu v Bohinjski Beli že začeli izdelovati stroje za dolžinsko spajanje lesa. Stroje, ki v tujini stanejo do 250 tisoč nemških mark, bodo večinoma izvozili v Nemčijo in v druge zahodne države, nekaj pa jih bodo namenili prodaji na domačem tržišču.

DRAVOGRAD

Priprave na slovesnosti ob 800-letnici tega kraja so se že začele. Občina je že imenovala posebni odbor, ki bo vodil in usklajeval priprave na različne slovesnosti. Prva zgodovinska listina omenja Dravograd že leta 1161, pravice trga pa je kot eno prvih krajev na današnjem ozemlju Slovenije prejel leta 1185. Glavna slovesnost bo julija, ko mesto praznuje svoj občinski praznik.

HRASTNIK

Ogenj, ki je 1. decembra ponoči zajel elektrostrojne delavnice rudnika rjavega premoga, je uničil celotno poslopje, vso opremo in deponijo s 100 tonami premoga. Po neuradnih podatkih je bilo kar 500 milijonov škode. K sreči ogenj ni zajel bližnje strojnice glavnega šah-ta, saj bi bila v nasprotnem primeru v nevarnosti celo jama Hrastnik. Ogenj je gasil 145 gasilcev iz Hrastnika in okolice, pomagali pa so tudi člani narodne zaščite ob sodelovanju komiteja za družbeno samozaščito. Izguba rezervnih delov in strojev pa bo vsekar dalj časa ovirala delo in zmanjševala delovne dosežke.

IDRIJA

V pozni jeseni je žled prizadel gozdno področje Tisovca in Krekovš in napravil okoli 200 milijonov dinarjev škode na 850 hektarih gozda v tej občini. Posledice zmrzali bodo odpravljene v poldrugem letu. Za pravilo poškodovanega

kaj je pa domá novega?

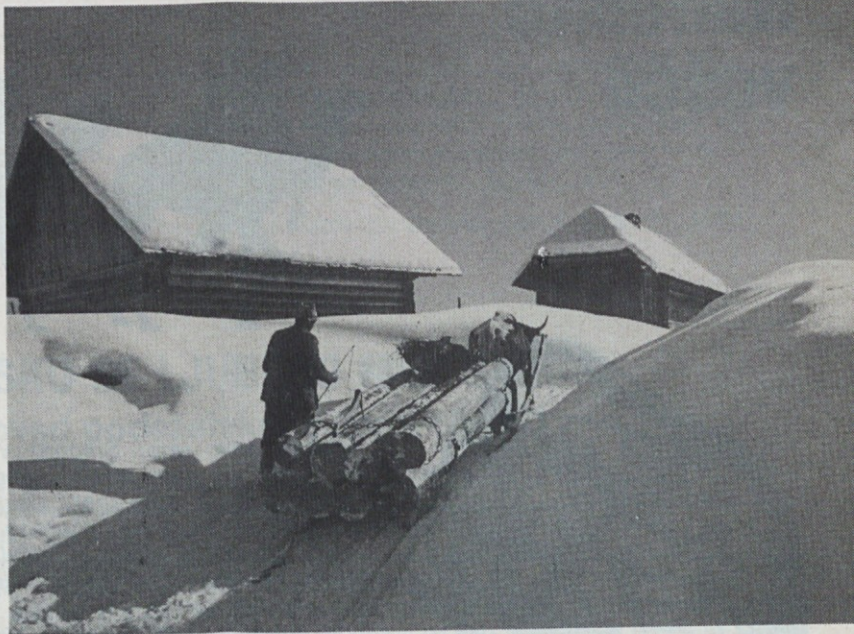
lesa bodo morali na novo napraviti 15 kilometrov gozdnih cest in 120 kilometrov vlečnih naprav v skupni vrednosti 270 milijonov dinarjev. Posekani les bo uporabljen v lesnopredelovalni industriji in kot tehnični les v rudnikih.

KRANJ

Na tradicionalnem adventnem sejmu v Savskem logu je sodelovalo okoli 120 domačih in tujih razstavljalcev. Posebnost letošnjega sejma je bila široka ponudba različnega blaga, od avtomobilov, stanovanjske opreme, gospodinjskih strojev pa do zdravilnih zelišč. Cene nekaterih predmetov so bile letos nižje kot prejšnja leta, nakupi za bližnje božične praznike pa so bili zato toliko večji.

LENART V SLOVENSКИH GORICAH

Tovarna pohištva je imela jeseni že 23 milijonov dinarjev izgube, ki je po mnenju odgovornih posledica slabe preskrbe z reprodukcijskimi materiali, velike razlike med nabavnimi in prodajnimi cenami ter težav s prodajo njihovega blaga na domačem tržišču. Izhod iz težav naj bi omogočili sanacijski ukrepi, ki predvidevajo opustitev prevelike palete izdelkov in osredotočenje na novi program „Špela“. Začeli so tu-

V BOHINJU spravljajo hlode v dolino pozimi po saneh: to se je izkazalo po dolgoletni skušnji za najbolj pametno.

LJUBLJANA

di uresničevati novi program izdelave kolonialnega pohištva, namenjenega za izvoz. Sadovi teh ukrepov pa bodo vidni šele v naslednjih letih.

Na Univerzitetni ginekološki kliniki je 7. decembra privekal na svet drugi par dvojčkov spočetih v epruveti. Zgleda,

(dalje na strani 9)

kadar si ne zna narod pomagati drugače, se zateče v smeh

ČE JE MOLK RES ZLATO, NAŠ DELAVSKI RAZRED NE BO NIKOLI OBUBOŽAL.

Tovarne delavcem! Komu pa izgube?

PRIŠLI SO OD BESED K DEJANJEM: SKLICALI SO SESTANEK.

Vlada nas nikoli ne razočara: vedno podraži vse pravočasno.

NEKATERI PREHITEVAJO NAŠ ČAS V ČRNIH MERCEDESIH.

Poklicali so me na pogovor, da mi povedo, naj bom tiho.

PTICE LETIJO NA JUG, LJUDJE NA ZAHOD.

V besedah so gospodje najbolj tovariški.

KONČUJEJO SE PRIPRAVE ZA VRNITEV NAŠIH DELAVCEV Z ZAČASNEGA DELA V — POLITIKI. SREDSTVA SO ZAGOTOVLJENA, DELOVNA MESTA TUDI, TEŽAVA BI LAHKO NASTALA ZARADI NERAZUMEVANJA JEZIKA OKOLJA, V KATERO SE DELAVCI VRAČAJO.

Če v sedanjosti ne uspevajo, se nekateri vračajo v preteklost.

GRADIVO, OB KATEREM SE UČIMO, SE STALNO IZPOPOLNJUJE Z NOVIMI NAPAKAMI.

Namesto voščil

Srečno novo leto! Srečno! Vse najboljše! Koliko takih voščil smo izrekli ali nam je bilo izrečenih ob zadnjem novem letu! Te fraze so nam do take mere zlezle v meso in kri, da komaj še ločimo, komu jih povemo občuteno in komu le iz gole formalnosti.

Letos pa me je pičilo in začel sem premišljevat, kaj pravzaprav voščim: kakšno je srečno novo leto, kaj naj poteka srečno, kdaj se nam uresniči vse in najboljše? V moji glavi je nastal velik balon kot iz milnice, ki se je stalno večal in se končno razpočil, ko sem ugotovil, da odgovorov na ta vprašanja pravzaprav — ni. Zakaj tak odgovor bi bil mogoč samo v svetu brez vojne, brez krivic, brez nasilja, lakote, revščine, hudobije, malih in velikih sporov in kaj vem česa še vsega. Takega blagoslova pa ni dočakal še noben košček naše trpeče zemlje. Saj je človek nenehno pod pritiskom majhnih in velikih nezgod in tudi ob političnih, socialnih in drugih težavah ne more ostati ravnodušen, čeprav ga ne zadevajo od blizu.

Je potem vsako leto voščilo prazno in lažno?!

Pa vendar ni tako. Res, mali, vsakdanji človek, ki ga poznajo na matičnem uradu samo po številki arhivskega snopiča, na bo danes in za vse rešil nedosegljivih problemov. A leto je sestavljeno iz 365 dni in te dneve preživimo doma, v službi, med sorodniki, prijatelji in sodelavci. Tudi ti so del našega leta in mi njihovega, in kot je od njih odvisno, kako se bomo počutili mi, tako smo tudi mi odgovorni zanje, kako jim je in kako jim bo. Izprašajmo si vest in priznajmo sebi — saj bo to dovolj, kajti vest je „pravičen sodnik in ne pozna malenkosti“ —, kolikokrat smo bili mi povod za žalost, jezo, zamero v naši neposredni bližini... Kolikokrat nismo znali ustaviti tiste strašne verižne reakcije, ki jo vodi načelo „oko za oko, zob za zob in glavo za glavo“! Kdaj smo se zadnjič potrudili, da bi komu kakorkoli pomagali? In to vsak dan, v odnosu do običajnih ljudi, ki nas obkrožajo, v običajnih, ne zgodovinskih zadevah...

To so dejanja, ki jih zmoremo, pa čeprav nas bo seveda tudi to nekaj stalo. Potrudimo se, da bi vsaj ljudem v naši neposredni okolici omogočili človeka vredno in polno življenje.

In ob naslednjem novem letu jim namesto običajnega praznega voščila z odgovornostjo recimo: „Obljubljam ti, da se bom v novem letu potrudil, da ti bo čimlepše!“

M. B.
(Po Mladiki)

Časi, v katerih živimo, so težki. Vendar bi zdihovanje prav nič ne koristilo, če bi nam ne pomagalo k streznitvi. „Časi smo mi!“ je dejal sveti Avguštin. Časi se bodo zboljšali, ko se bodo zboljšali ljudje, če se bomo spremenili mi.

Zvesti Kristusovi sodelavci bomo, če si bomo prizadevali na sebi uresničiti Krstnikovo besedo: „On (Kristus) mora rasti, jaz pa se manjšati“ (Jn 3, 30). Potem bomo, kot on, pripravljali pot Gospodu v srca ljudi... Govorili bomo pogumno in odločno, ker nas bo — kot njega — vodila zavest, da smo glasniki Besede, ki je v temini časov edina prava luč, ki razsvetljuje vsakega človeka (prim. Jn 1, 9).

Iz Škofove besede sbratom koprskega škofa dr. Janeza Jenka SSŠ, 11, 1984

BRATOVSKO SE LJUBIMO MED SEBOJ

Pripoved podeželskega zdravnika

Pred dnevi mi je neki moj neveren prijatelj v tovariškem kramljanju poočital, češ kaj vse da so počeli v preteklosti kristjani. Očitki so v glavnem že splošno znani in jih neverni zelo radi uporabljajo kot opravičilo za svojo nevero: križarske vojne in ves njegov nesmisel (gledano z očmi današnjega človeka), srednjeveška inkvizicija pa še razne in krute oblike kolonializma. Nisem mu odgovoril, ker res ne vem, kolikšna je tu krivda kristjanov.

Trdno pa sem prepričan, da vseh teh grozodejstev ljudje pač niso uganjali zato, ker so bili kristjani. Če kot kristjan grešim, grešim zato, ker sem preslab kristjan, ker premalo ljubim Boga.

Bog je svet. Jezus pa nam je naročil: *Bodite sveti, kot je svet vaš nebeški Oče!* In kristjanova težnja po svetosti, po svetem Bogu se mora v nas samih vse življenje spopadati z našim samoljubjem, z našo sebičnostjo, z našo pokvarjenostjo. Šele v trenutku smrti bomo rešeni tega boja, ko bomo zaplavali v ocean božjega usmiljenja in se v Njem končno umirili.

Kljub temu nenehnemu boju v nas samih, kljub našim padcem in slabostim pa Jezus terja od nas, da postanemo Njegovi pričevalci do konca sveta. Kristusovi pričevalci pa smo le takrat, če se ljubimo med seboj. In ta ljubezen naj ne bo samo v srcih in na ustih, temveč dejavna in resnična in v žrtvah za brata. Le tako jo bodo ljudje videli, nas spoznali in hvalili Boga.

Na svetu je mnogo zelo različnih ver. Vse pa imajo svoje molitve, svoje daritve, svoje praznike in navade in tudi neke svoje posebne značilnosti. Za nas kristjane je in mora biti značilna naša medsebojna in dejavna ljubezen; še več: naša krščanska ljubezen mora zaobjeti vse ljudi in doseči svoj vrh v ljubezni do sovražnikov. Saj nam je luč Jezusov zglede na križu.

Molitev v zaprti sobi, premišljevanje in čaščenje Boga v samotni noči, pogovor z Jezusom pri obhajilu, post in, če hočemo, celo spokorno bičanje je osebna zadeva med dušo-človekom in Bogom. Ljubezen do bližnjega pa je stvar vsega krščanstva ali tudi vsega človeštva. Z dejavno ljubeznijo do bližnjega smo kristjani dolžni človeštvu pokazati in dajati Boga.

Govorimo nam, če tu zatajimo!

Po petindvajsetih letih odtujitve od Boga in Cerkve je končno — po smrti moje žene — nastopil dan moje spreobrnitve. Dan, ko sem zopet spoznal ali — bolje — začel ponovno spoznavati Boga. Boga-Ljubezen in Cerkev-mater. Mislim, da sem v tistih dneh dobil v dar mnogo nezasluzenih milosti.

Prvi dar milosti je bila prav gotovo **nujnost vsakdanje molitve in premišljevanja.**

Kmalu nato me je božja milost

pritegnila k vsakdanjemu **darovanju svete maše in obhajila** s tako močjo, da ji sledim še po tolikih letih.

In kot posledico vsega tega nujnost bogastva sem začutil **nujnost darovanja za bližnjega**, za trpeče in potrebne brate.

Vem, da sem precej časa razmišljal in opazoval svojo okolico ter iskal najbolj potrebnega, kateremu bi iz ljubezni do Boga vsaj malo olajšal vsakdanje trpljenje in stisko.

Končno sem se spomnil družine s petimi nedoraslimo otroki. Oče je bil sladkorni bolnik pa tudi sicer sposoben samo za lažja dela. Mati je le s težavo prehranjevala tako veliko družino in bili so večkrat lačni kot siti. Stanovali so v napol podrti kolibi, ki je premogla le kuhinjo in eno sobo. Nikdar mi ni bilo jasno, kako so mogli vsi živeti v tej revščini.

Stopil sem do njih in kaj kmalu smo se dogovorili, da bi ob hiši do-

zidali še dve sobi, kopalnico, hodnik in stranišče. Gospodar družine pa tudi vsi drugi člani so ta predlog sprejeli kot nekaj samoumevnega. Kmalu so prispeli prvi tovornjaki opeke, peska in cementa. Načrtovani objekt je začel rasti in je bil po nekaj mesecih že vseljiv, čeprav ni bil nikoli do kraja izdelan.

Pozneje sem izgubil stike s to družino, ker ljudem nikoli nisem mogel dopovedati, da niso moji dolžniki.

Nekaj mesecev kasneje se mi je pripetil precej drugačen dogodek. Bilo je poleti zvečer, malo pred sončnim zahodom. Takrat sem si nosil hrano iz neke gostilne. Ko sem pred gostilno stopil iz avta, je pritekla k meni neki neznanec v spremstvu mladega človeka. Vsa razburjena in zaskrbljena sta mi dopovedovala, da nujno potrebujeta mojo zdravniško pomoč. Sedli smo v avto in se odpeljali kak kilometer daleč na kraj dogodka. Na travi ob cesti je ležala mlada žena in se zvijala od bolečin. Mož je držal v naročju nekaj mesecev starega otroka, mala hčerkica pa je jokala ob mami. Ni bilo težko ugotoviti, da ima mlada žena napad žolčnih kamnov. Po injekciji so se bolečine kmalu umirile. Kaj pa sedaj? Ali je moje delo končano? Delo zdravnika mogoče, delo kristjana pa ne. Saj je imela nesrečna žena podoben napad že kake pol ure prej in je že tudi takrat dobila podobno injekcijo, a tresenje v avtomobilu je sprožilo ponovni napad in verjetno bi se ti napadi ponavljali vso dlogo pot do Ljubljane, kjer so stanovali. Zato sem jim predlagal, da naj prenočijo pri meni, drugi dan pa spočiti nadaljujejo pot domov. Malo jim je bilo nerodno, toda kmalu so uvideli, da je to najboljša in najbrž tudi edina rešitev. Čez dvajset minut smo bili že pri meni doma, bolnica v postelji, dojenček pa je tudi zaspal na očetovih rokah. Tedaj sem stopil po večerjo za vse. Drugo jutro so moji pacienti in gostje odšli, prepolni hvale in prijaznosti. Postali smo si dobri prijatelji in že deset let se mi oglašajo z vsakega izleta.

Meni pa je bil prav ta primer velika šola, da ni dovolj, če si samo zdravnik, biti moraš tudi socialni delavec ali — bolje — predvsem moraš biti kristjan.

Ne končajo pa se vsi primeri tako lepo in s tako veliko, dolgo in nezasluzeno hvalo, ki presega vse storjeno.

Posebno poglavje, ki traja že četrto leto, je moj Džuro.

Spoznala sva se tisto poletje, ko me je nekega poznega večera ves pijan prišel prosit za denar, češ da se bo odpeljal domov. Z desetimi dinarji si ni niti preveč pomagal niti škodil...

Čez kakih šest mesecev sem ga ponovno srečal v župnišču, imel je nogo v mavcu in pred kratkim je bil izpuščen iz zapora. Povedal mi je, da spi na podstrešju neke prazne počitniške hišice. Bil je mrz, zato se mi je zasmilil in sem ga odpeljal k sebi domov, kjer sem imel prazno sobo, ki sem jo poleti oddajal svojim sorodnikom in prijateljem za letovanje. Kmalu se je Džuro v tej sobi popolnoma udomačil in jo začel sam oddajati svojim vinskim prijateljem. Občasno sem mu dajal tudi hrano, ki se je po naključju znašla v hladilniku, in včasih sem mu še posebej kaj skuhal, če mi je zvečer zatrjeval, da ves dan ni nič jedel.

Postala sva prijatelja in dolgo sem upal, da se bo uresničila moja želja, da bom pomagal nekemu ponovno najti pravo pot in neki cilj v življenju. Ko sva govorila o tem, je včasih pokazal celo nekaj volje. Toda izkazalo se je, da se ne more zaposliti, ker nima nobenega dokumenta, vsi, od osebne izkaznice naprej, so ga čakali v kaki gostilni, kjer ni mogel plačati računa. V naši občini dokumentov ni mogel dobiti, ker je bil prijavljen le začasno, zato je bila edina rešitev, da odpotuje domov v Slavonijo in si tam priskrbi vse potrebne dokumente. Če bi mu dal denar za pot, gotovo ne bi prišel daleč, zato sem sklenil, da ga sam popeljem domov.

Bilo je za prvomajske praznike, ko sva se odpravila na pot. Zvečer

sva bila na njegovem domu, v lepi hiši razpotegnjenega slavonskega sela. Prespal sem v razkošni slavonski postelji in se drugi dan vrnil v Slovenijo, prepričan, da sem človeku pomagal.

Čez dober mesec se je vrnil tudi Džuro z vsemi potrebnimi dokumenti. Zopet sva zelo resno govorila o zaposlitvi in jo domala tudi že našla, ko pa bi moral začeti kje delati, je vselej odpovedal.

A pojavili so se še drugi problemi. Soba, v kateri je stanoval, je postala kot jama razbojnikov, kjer so se shajali sami sumljivi ljudje. Tudi sosede so začeli negodovati, ker so se nekateri bali teh „sumljivih tipov“. Bližala se je sezona. In bil sem prisiljen Džurotu odpovedati gostoljubje.

Brez ugovora se je preselil v prostor pod stopnicami, ki ima dohod skozi garažo. Prostor je vlažen, brez oken in brez vrat. Tu zdaj domuje že tri leta in videti je, da je opustil vsako misel na zaposlitev. Ves dan poseda po lokalih in skupaj s prijatelji nadleguje goste in osebe, da si izprosi malo hrane, predvsem pa pijače. Še najbolj urejeno živi, kadar je v zaporu.

Ob vsem tem pa sem tudi jaz izgubil vso „krščansko potrpežljivost“ in sem ga večkrat zelo trdo prijel, ga ozmerjal in mu poočital vse njegove slabosti. Že dolgo mu ne dajem več niti denarja niti hrane. Edino v molitvi se ga še spomnim.

Tako se je žalostno končala moja zgodba o Džurotu. Ker pa je Bog usmiljen, še zmeraj upam, da se bo za Džurota končala bolje.

Naj omenim še en primer.

Ko je prišla Ivanka ob koncu sezone v ambulanto, je bila tiha, zadržana in redkobesedna. Čutil sem, da jo nekaj teži, vendar se mi ni hotela odpreti. Po nekaj dneh počitka je šla zopet na delo. Jaz pa sem odšel na dopust. Ko sem se vrnil, se je zopet pojavila v ordinaciji, vsa izčrpana in prepadena. Prišla je iz psihiatrične bolnice, kamor so jo bili poslali zaradi poskusa samomora. Potem je prišla še večkrat in ta-

ko sem počasi izvedel vso njeno žalostno zgodbo.

Doma je bila iz neurejene družine in se je zaposlila v hotelu za določen čas — do konca sezone. In ta določeni čas se je iztekel. Tako je Ivanka ostala brez službe, brez stanovanja in povrhu še noseča. Za poroko nista imela s fantom nobene možnosti. In tako ostati ni mogla, domov ni smela. Zato je obupovala.

Iščoč ustrežno rešitev, smo se z našo socialno službo dogovorili, da jo prijavi kot svojo hišno pomoč-

nico in plačam zanjo redni prispevek. Neka prijateljica ji je odstopila svoj kavč in problem je bil rešen vsaj začasno.

Ko je bilo vse to urejeno, so se začele stvari prav čudežno urejati naprej še same od sebe. Popolnoma nepredvideno in čisto po naključju je njen fant dobil večjo prazno sobo. Prijatelji in znanci so mu tudi pomagali, da je sobo vsaj za silo uredil in jo usposobil za stanovanje. Tako sta dobila možnost za poroko in za skupno življenje. Mož je zelo dober in pozoren, zato sem

prepričan, da sta si po tolikem trpljenju ustvarila topel dom in lepo družino.

Nekaj tednov pred rojstvom sta me prišla prosit, da bi bil otroku za botra. Z veseljem sem sprejel. Poneže sem bil krstni boter tudi mlajšemu bratcu, ki so mu iz hvaležnosti dali celo moje ime. Večkrat me obiščejo, saj sem pač njihov „sodnik“.

Prav ta zgodba mi daje misliti, kako malo ljubezni in iznajdljivosti je pravzaprav potrebne, da lahko koga osrečiš.

Čemu vam vse to pripovedujem? Ali ne piše v svetem pismu, *naj ne ve tvoja levica, kaj dela desnica? Res je, toda piše tudi, da bodo ljudje videli vaša dobra dela in hvallili nebeškega Očeta.*

Bodimo odkriti. Vse, kar delamo in storimo, je veliko bolj božje kot naše delo. In za vse, kar naredimo za bližnjega, se moramo sami iskreno zahvaliti Bogu, da nam je dal priložnost in sposobnost, da smo skušali zanj nekaj storiti. Zato naj bo vsak primer krščanske dobrotelčnosti hvalospjev božji dobroti in usmiljenju, nam pa v veselje in blagoslov, ker smo smeli v njem sodelovati.

Humanizem — človečnost! Večina ljudi se danes zavzema za humanizem — za človečnost v naših medčloveških odnosih. A četudi ima beseda humanizem še tako pozitiven pomen in se zdi, da mnogim zadostuje, je vseeno za kristjana premalo. Kajti kristjanov odnos do sočloveka ne sme biti samo zemeljski, saj je potem nujno podvržen vsem človeškim slabostim, strastem, trenutnemu razpoloženju in podobnemu. Kristjanov odnos do sočloveka mora iti prek Boga — prek Očeta, ker edino tako lahko v vsakem človeku odkrijemo brata in vzpostavimo z njim bratovski odnos. Tak odnos pa je krščanska značilnost in tak mora biti kristjan, da ga bodo vsi spoznali. Tak, bratovski odnos mora zavladati na vseh področjih našega življenja: v pisarnah, v delavnica in tovarnah, v šolah in bolnicah, v ambulatah pa v avtobusih in vlakih in tudi na cestah. Skratka povsod, kjer se ljudje srečujemo, se moramo srečevati kot bratje.

Ne iščimo velikih del krščanske ljubezni, ta nam Bog lahko pošlje ali pa tudi ne. Bodimo predvsem kristjani v majhnih rečeh, v vsakdanjem življenju. Bodimo kristjani, ko pozdravljamo brata na cesti. V vsakem pozdravu naj pozdravljeni začuti, da mu želimo nekaj dobrega. Vsak krščanski pozdrav naj bo blagoslov. Saj nas opominja sveti Peter: *Blagoslavlajte, ker ste bili v to poklicani, da postanete deležni blagoslova!*

Bodimo kristjani, ko ponudimo roko v oporo padle- mu, ko popeljemo starko čez križišče.

Bodimo kristjani, ko nam hoče brat razkriti svojo bolečino in išče od nas navsota ali pomoči. Znajmo mu z ljubeznijo prisluhniti, ne pa da mu takoj pokažemo, kako se nam mudi in kako velika je naša žrtev, ko mu poklanjamo svoj dragoceni čas.

Bodimo predvsem kristjani in bratje, kadar sodelujemo v pogovorih o nenavzočih bratih. Vsi vemo, kako nevarno je to področje, kako hitro, ne da bi se tega zavedali, zaidemo v obrekovanje, obsojanje in poniževanje lastnosti in dejanj svojega bližnjega. Zelo radi pa prav kristjani delamo tu še eno napako, ko sebe in druge prepričujemo, da počnemo vse to dobronamerno in želimo svojemu bratu s tem le dobro.

Bodimo kristjani z bolniki, trpečimi in vsemi pomoči potrebnimi.

Najprej bi svetoval bolnikom, da naj znajo z veliko potrepljivosti sprejeti svojo bolečino ali svoje stanje. Naj se o svojem trpljenju raje pogovarjajo s trpečim Jezusom in Njemu darujejo svoje bolečine in težave za vse grešnike in potrebne. To je bogastvo bolnikov in ne smejo ga nesmiselno razmetavati med ljudmi, ki ga ne znajo sprejeti.

(dalje na strani 33)

ČAS

**ČAS je najbolj dragocena dobrina,
ki je ne moreš kupiti za noben denar.**

**ČAS je bogastvo revnih
in uboštvo bogatih.**

**ČAS je kot vaza,
ki lahko vtakneš vanjo ali osat ali cvetje.**

Molitev za nas, za ta stekleni čas . . .

O Bog!
Krik . . .

Misli, šepet, vse se dviga kot en sam krik. Dviga se s silno močjo iz dvonadstropne vile z bazenom, kjer živi bogata gospa; iz kolibe, kjer na gnili slami leži devetčlanska družina; dviga se iz kamnov, iz drevesnih korenin, iz vulkanov, iz vod, za dna morij, iz središča zemlje . . .

O Bog!

Kam naj usmerim ta silni krik?

Rijem po zemlji, prodiram v vesolje . . . Še se nisem priril, še nisem prodril do Tebe.

Kje si?

O Bog, Oče moj, Oče naš, k Tebi molim!

Ustnice se mi premikajo, besed z njih ni.

Česa potrebuješ, človek?

Vse imam in — ničesar. Gospod, daj mi danes moj vsakdanji kruh, da se mi bo nasitila duša.

Daj mi cilj, za katerega bom živel.

Daj mi pot, po kateri naj hodim.

Razbij steklo na mojih očeh, da bom videl zeleno travo ob cesti, ko se bom vozil mimo.

Razbij steklo na mojih ušesih, da bom skozi šum in hrup mestnega prometa slišal govorico vetra.

Zdrobi steklo v mojih nosnicah, da bom čutil vonj pomladi, ko pride.

Razbij steklo na očeh mojega srca, razbij steklo na mojih možga-

nih, zdrobi v meni vse steklo, da se bom znal dajati in da bom znal sprejemati.

Gospod, zaneti v meni ogenj, da bom vzplamtel, kajti le goreča bakla lahko vžge tudi druge bakle.

Daj ognja, Gospod, da bomo rešili energetske krize duše; daj ognja, ki nas bo poganjal, da bomo hodili naprej, da se ne bomo strašili ovir.

Gospod, zavedati se moram, da moram hoditi, ne da bi mislil na cilj. Hoditi proti vrhu hriba. Ni pomembno, ali ga bom osvojil ali ne ali če se mi bo na vrhu odprl pogled na druge vrhove, ki jih prej nisem videl; pomembno je, da hodim.

Gospod, daj mi še moč, daj mi veliko moči, da bom drobil steklo na drugih ljudeh.

In Bog je dal človeku kladivo, in človek je razbil steklo in se je urezal.

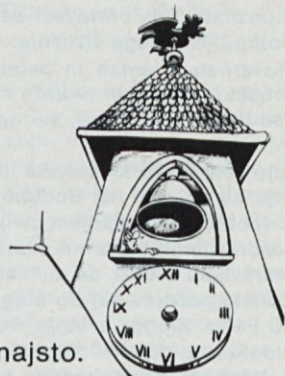
MR

KAJ MORA STORITI CERKEV, ČE SE HOČE PRIKUPITI KAR NAJVEČJEMU KROGU DANDANAŠNJEGA „BOŽJEGA LJUDSTVA“?

Sneti mora petelina z zvonika,
da ne bo več kazal smeri.

Iztakniti mora kemblje iz zvonov,
da ne bodo več budili spečih.

Odviti mora kazalce z vseh ur,
da ne bodo mogli nikoli več kazati pet minut pred dvanajsto.

(nadaljevanje s strani 3)

da narava hoče ohraniti ravnotežje med obema spoloma, saj sta bila po paru dvojičic pred dvema mesecema tokrat na vrsti dva fantka. Do konca lanskega leta so na kliniki pričakovali še dva poroda otrok spočetih v epruveti. Dečka sta bila težka po 2680 in 2910 gramov.

LOGATEC

Na tukajšnji živinorejski farmi so odprli nov hlev za vzrejo plemenskih bikov. V njem je dvesto stojišč, stal pa je 32 milijonov dinarjev. Farma je že sedem let last biotehniške fakultete, ki ima tukaj svoj osrednji raziskovalni oddelek za področje priraje govejega mesa na osnovi voluminozne krme. Farma je tuosnovi testna postaja za testiranja mladih bikov rjave pasme. Kot je rekel prof. dr. Jože Osterc, predstojnik visokodr. šolskega oddelka za živinorejo, je novi hlev pomembna pridobitev za razvoj slovenske govedoreje. Biotehniška fakulteta v Ljubljani je logaško farmo prevzela od Emone, za katero je bil ta obrat nedonosen.

LUČE

Dolgoletna želja Lučanov se je v pozni jeseni le uresničila. Domače prosvetno društvo Raduha je v sodelovanju z matično knjižnico v Mozirju slavnostno tično knjižnico v Mozirju slavnostno odprlo novo knjižnico. Bralcem je na voljo več kot tisoč knjig, posebno otroških in mladinskih. Za najmlajše pripravi knjižnica enkrat tedensko uro pravljic, ki je bila doslej vedno dobro obiskovana.

MARIBOR

Kabelska televizija si tudi v Sloveniji vse bolj utira pot, posebno v tistih krajih, kjer je sprejem televizijskih znakov slab. Strokovnjaki radgonskega podjetja Gorenje-Ejrad so na Kalvariji nad Mariborom postavili anteno, na katero bodo s kablom priključeni naročniki v severnem delu mesta. Štiristo televizijskih naročnikov, ki so plačali po 28.500 dinarjev za kabelski priključek, bo razen domačih programov predvidoma lahko sprejemalo tudi ruski satelitski tv program.

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

DRUŽINA:

OD KOD IZVIRAJO ČLOVEKOVE PRAVICE?

Odkar je Organizacija združenih narodov (10. dec. 1948) našela določeno število pravic, ki jih ima vsak človek samo zato, ker je človek, in jih slovesno razglasila s *Splošno deklaracijo človekovih pravic*, jih morajo vse ustave in zakonodaje držav, članic OZN, upoštevati. Na konferenci *Deklaracije* je namreč jasno rečeno, da „so se vse države, članice, zavezale, da bodo pospeševale splošno in resnično spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin“. Na konferenci v Helsinkih (1975) so države — med njimi tudi Jugoslavija — to obljubo potrdile.

Smisel vseh prizadevanj za uveljavitev človekovih pravic je jasen. Ljudje smo kot posamezniki ali kot narodnostne, verske, politične, mnenjske, rasne ali jezikovne skupine vedno izpostavljeni nevarnosti, da nas drugi, ki so močnejši, spravijo v podrejen položaj ali pa skušajo celo iztrebiti.

Tudi ne smemo pozabiti, da je *Splošna deklaracija človekovih pravic* nastala takoj po zadnji svetovni vojni, v kateri so mnogi izgubili življenje samo zato, ker so bili na primer judovske vere in narodnosti, drugi pa so morali zapustiti svoje domove, da so dali prostor osvajavcem. Mnogi so bili — tudi še po vojni — ubiti brez vsakega primerne sodnega postopka, „likvidirani“. In vendar je v *Deklaraciji* zapisano: „Vsakdo, ki je obtožen kaznivega dejanja, ima pravico, da velja za nedolžnega, dokler ni spoznan za krivega v skladu z zakonom v javnem postopku, v katerem so mu dane vse možnosti, potrebne za njegovo obrambo.“

Bistveni sestavni del človekovih pravic je duhovna svoboda, svoboda življenja po vesti in svoboda nazora, z vsem, kar ta svoboda zahteva. Zato se ob tem prikažejo v čudni luči nekatere samovoljne prepovedi nošenja križcev okoli vratu v šoli ali pa nemožnost, da bi imela Cerkev vsaj omejen dostop do radia in televizije.

Predvsem pa je treba poudariti, da izhajajo človekove pravice iz dostojanstva človeške osebe. To pomeni, da so vse pravice, ki jih našteva *Deklaracija* in ki so jih pozneje razvile še druge dodatne izjave zveze Združenih narodov, dane človeku kot človeku, ker je človek in s tem, da je človek. Iz tega sledi, da z njimi ni mogoče mešetariti, da jih ni mogoče podeljevati za nagrado za „lepo vedenje“. So brezpogojne in jim ni dovoljeno postavljati nobenih pogojev. Nikomur si jih ni treba zaslužiti, nihče jih nima pravice nikomur odrekati z izgovorom, da jih še ni postal vreden. Tudi ni mogoče zahtevati zanje nobenih uslug. Nad človekovimi pravicami nima nihče oblasti, nobena družba, nobena stranka, noben vladar. Zato jih tudi ne more nikomur milostno podeljevati in nima pravice zanje ničesar zahtevati. Pač jih je dolžan zagotavljati in samo dokler si za to res prizadeva, ima pravico do izvajanja oblasti. (Op. NL: To zadnje kajpak le, če ga je neki narod za to pooblastil!)

Sedaj šele lahko prav razumemo, kaj naj pomeni tista pogosto navajana izjava, po kateri si pri nas „Cerkev sama določa razsežnosti svoje svobode“. To lahko pomeni samo eno: Cerkev sama ve, kaj je potrebno, da lahko izpolnjuje svoje poslanstvo, in o tem odloča ona, ne pa kdo zunaj nje. Po svoji lastni presoji, po svojem čutu za družbeno vzajemnost in širše družbene potrebe sama določa, kaj mora narediti, da bo ostala zvesta sebi in bo v svojem času in prostoru izpolnila svoje posebne naloge. Z drugimi besedami: tudi Cerkev naj bo subjekt, se pravi, odgovorni nosilec svojih dejavnosti, in ne objekt, se pravi, predmet, s katerim ravnajo drugi.

Razumemo pa tudi, kaj izjava o Cerkvi, ki „sama določa razsežnosti svoje svobode“, ne more pomeniti. Včasih se namreč zdi, kot da to nekateri razumejo nekako takole: čim bolj bo „pridna“, pohlevna in ubogljiva, čim bolj se bo z nami povezala, več prostosti bo imela. Čim več pravicam se bo sama odpovedala, manj nam ji jih bo treba odreči. Toda Cerkvi ne gre za privilegije, odlikovanja, prednosti in nagrade. Te si je res mogoče zaslužiti s posebno „vzornim“ obnašanjem, zanje lahko oblast postavlja pogoje. Iti ji sme edino za svoboščine, ki jih imajo njeni člani zato, ker so ljudje. Ne moremo razpravljati o tem, kaj naj še izpolnimo, da bomo dobili tisto, do česar že tako ali tako imamo pravico. Kar je moje, ker mi gre, mi ni treba več odplačevati.

Prof. dr. Anton Stres

DRUŽINA, Ljubljana, 2. dec. 84/14.

KATOLIŠKI GLAS: V JUGOSLAVIJI PREGANJAJO OPOREČNIKE

V Beogradu je v teku proces proti šestim intelektualcem, ki pripadajo Djilasovemu oporečniškemu krogu. Proces je v zahodni Evropi vzbudil negotovanje v razumniških vrstah. Nad sto intelektualcev in politikov je podpisalo peticijo v prid obtoženih.

Dva predstavnika ekološkega gibanja (= gibanja za zaščito okolja) v Zahodni Nemčiji, vodja „zelenih“ Petra Kelly in bivši general Gert Bastian, oba poslanca v zahodnonemškem zveznem parlamentu, sta, opremljena z diplomatskim potnim listom, sklenila prisostvovati temu procesu in sta v ta namen prišla v Beograd.

Kellyjeva se je z enim od obtožencev tudi sestala in je želela nato imeti v hotelu, kjer je stanovala, s časnikarji tiskovno konferenco, kar pa ji je policija s silo preprečila, vladni krogi pa so ji dali razumeti, da je nezaželena, tako da je hitro za tem skupaj z Bastianom odpotovala domov.

Jugoslovanske oblasti so bile skrajno razočarane, da je prav Petra Kelly, ki se je v oktobru udeležila seminarja „Socializem za mir“ v Cavtatu pri Dubrovniku in se nato v

Kragujevcu poklonila spomenu 7000 Srbov, katere so Nemci poleti 1941 pobili kot odgovor na prvo partizansko akcijo, sprožila pobudo v korist obtoženih beograjskih disidentov.

Komaj se je ta zadeva malce polegla, je prišel v javnost poziv jugoslovanskih muslimanov, ki so ga naslovili na voditelje vseh islamskih držav, naj v Beogradu posredujejo v obrambo docenta na skopski univerzi dr. Jurija Marjanovića, ker da je v nevarnosti njegovo življenje. Ta je namreč izjavil, da vsebuje jugoslovanski kazenski zakonik norme, ki so v nasprotju s človekovimi pravicami. Marjanović je tudi nastopil v obrambo 13 muslimanov iz Sarajeva, ki so bili letos v oktobru obsojeni na zaporne kazni od 5 do 15 let, češ da so pod videzom verske dejavnosti proti enotnosti in trdnosti Jugoslavije.

Pri nadaljevanju procesa proti šesterici kulturnikov iz Djilasovega kroga je prišlo do senzacionalnih izjav publicista Miodraga Milića. Ta je dejal, da mu je Ranko Savić, vodja politične policije, zagrozil, da bo, če se bo še naprej ukvarjal z umazanimi dejanji v času partizanske

MARIBOR

Obnovitvena dela na mariborskem Rotovžu so uspešno zaključena. Lani spomladi so obnovili staro in propadajoče ostrežje zvonika, decembra pa so končali z deli na pročelju in zamenjali kritine. Rotovž je dočakal novoletni sejem v novi obleki.

MARIBOR

Z jubilejnim koncertom v unionski dvorani so Mariborčani proslavili 80-letnico dirigenta, skladatelja in glasbenega pedagoga Ervina Hartmana starejšega. Jubilant je ob tej priliki prejel tudi posebno priznanje občinske zveze kulturnih organizacij. Priznani dirigent je tokrat vodil nastop mladinskega harmonikarskega orkestra, ki je letos slavil 50-letnico uspešnega delovanja. Na proslavi je nastopil tudi tamburaški orkester KUD Slovenski dom iz Karlovca.

MARIBOR

Mestna knjižnica je decembra slavila svojo 35-letnico. V dvorani Rotovža je knjižnica v počastitev tega jubileja pripravila razstavo o svoji najuspešnejši filiali, o vzajemni knjižnici delovnih organizacij v Mariboru. V tej vzajemni knjižnici je včlanjenih 19 podjetij, ima pa 23 izposojevališč s 6400 knjigami.

PIRAN

Prvi del obnove starega mestnega jedra je uspešno končan. Zadnje dni novembra so javnosti predstavili Židovski trg s prenovljenimi stanovanji in hišnimi pročelji. Posodobili so sedem stanovanj, ki so zgrajena po vseh veljavnih standardih in se v ničemer ne razlikuje od stanovanj v novih stanovanjskih blokih. Že spomladi pa bodo začeli prenavljati druge dele mestnega jedra. V tej stopnji obnove bodo pridobili petnajst novih stanovanj.

PODVELKA

Tovarna montažnih stavb je proizvodni načrt za leto 1984 izpolnila le 90-odstotno. Na domačem tržišču se je zaradi zmanjšane kupne moči prebivalstva prodaja občutno zmanjšala, tuji partnerji pa so postavljali večje zahteve po kakovosti izdelkov podvelške tovarne, ki niso mogli biti tako hitro izpol-

njeni. Leta 1984 so največ montažnih objekto (stanovanjskih hiš, šol, vrtcev in ambulanti) izvozili v Avstrijo, ZR Nemčijo in na Bližnji vzhod. Lani so pričeli s proizvodnjo garažnih vrat in oken.

PORTOROŽ

Univerzitetni klinični center v Ljubljani je v hotelu Metropol pripravil posvet o zdravstveni preventivi in o službi medicine dela v Sloveniji. Posveta so se udeležili zdravniki večjih zdravstvenih ustanov, sindikalni nameščenci in člani sveta slovenske raziskovalne skupnosti. Udeleženci so ocenili stanje zdravstvene zaščite delavcev, sprejeli usmeritve prihodnjega dela in sprejeli postopek načrtovanja zdravstvenih služb za to področje do leta 2000.

RADOVLJICA

S spominsko proslavo se je občinska skupnost spomnila treh pomembnih letnic: 228-letnice rojstva Antona T. Linharta, radovljiškega rojaka, 400-letnice izdaje Dalmatinove Biblije in 195-letnice prve uprizoritve Linhartove Županove Micke. Igralci Linhartovega odra so pripravili recital „Lubi Slovenci“ z izbranimi deli Primoža Trubarja, komorni moški zbor Loka iz Škofje Loke pa je zapel stare slovenske zborovske pesmi. Ob tej priliki so podelili Linhartove nagrade za delo na kulturnem področju.

RADOVLJICA

V tej občini so imeli jeseni najvišji

borbe, končal kot Jovan Barović, polkovnik Gligorijević in Paša Mandžić. Uradno sta bila prva dva žrte „cestne nesreče“, tretji pa je napravil „samomor“. (Barović, odvetnik, je 1955 in 1956 branil Djilasa, ko so mu sodili; Gligorijević je v svoji knjigi razkril nekatere politične umore, ki so jih zagrešili partizani; Mandžić pa je zanikal, da obstaja v Bosni „muslimanski narod“.) Ko je državni toživec vprašal Mili-

ća, kaj je hotel reči, ko je Tita in partijske voditelje obtožil „despotizma in oligarhičnega avtoritarizma“, je v odgovoru odprl knjigo zgodovinarja Dedijerja *Novi prispevki za Titovo biografijo* in prebral, odlomek, v katerem je rečeno, da je na Golem otoku umrlo 3800 kominformistov in drugih nasprotnikov Titovega režima.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 15. nov. 84/1.

SVOBODNA SLOVENIJA: V JUGOSLAVIJI „POPUŠČANJE“?

Že dolga desetletja je (Jugoslavija) razdeljena sama v sebi med tem, kar je, in med tem, ker pravi, da je: med zlagano preteklostjo in neskladno sedanjostjo. Ima pa še to nezavidljivo prednost, da je potegnila del svoje „izvirne ureditve“ iz obeh nasprotujočih si gospodarsko-družbenih sistemov. Rada bi ob totalitarni ureditvi dosegla zahodno blaginjo, pa s potrošniško miselnostjo ohranila istočasno navidezno monolitnost Sovjetske zveze, po možnosti brez njene pomoči.

Ohranila je ob vseh spremembah in reformah trdno nadzorstvo nad vsakim političnim delovanjem, ki je slej ko prej „načrtovano“ po komunistični stranki. Tudi v Jugoslaviji in Sloveniji bo končno kulturna in gospodarska stvarnost nekoč privrela izpod trhlega sistema. Šele tedaj bo rojakom jasna globina podrtije, ki jo bo zapustil med narodom marksistični eksperiment. Vendar kakor vsaka dolgoletna tiranija ima tudi jugoslovanska precej sredstev, s katerimi more daljšati dobo svojega političnega monopola. Zato skušajo nosivci jugoslovanskega totalitarizma, dokler so sredi finančnih težav, odpraviti vse mogoče vzroke notranjih trenj, razen seveda tistih, o katerih sodijo, da jim utegnejo ogroziti izvajanje oblasti.

Ne bi se smeli čuditi, če bo komunistična stranka sredi gospodarske in moralne krize, katero je povzročila sama, pričela popuščati na kulturnem in celo na verskem področju, v upanju, da bi hvaležni rojaki verjeli ne le v njeno šibkost, temveč v njeno „spremembo“.

Grešil bi z lahkovernostjo, kdor bi sklepal, da je iskanje kakršnekoli „splošno slovenske povezanosti“ pod odkriljem partije kaj drugega kakor obnovev taktike, ki se je obnesla Titu z OF (Osvobodilno fronto) in pred njim Stalinu z NEP (Novo ekonomsko politiko). Tudi Stalin je sredi vestranskega poloma vračal cerkve in zemljo, pa skrbno pazil, da je obdržal politično oblast, s katero je čez nekaj let vzel nazaj več, kot je v času potrebe popustil.

Da v Sovjetski zvezi od časa do časa priredé zgodovino trenutnim strankinim potrebam, je znano. Pomeni, da je v sistemu, kjer ni spoštovanja resnice, med obsodbo, rehabilitacijo in ponovno revizijo „zgodovinskih dejstev“ le tanka črta strankinega taktiranja. Tudi v tem pogledu ni pričakovati, da bi bil jugoslovanski totalitarizem izjema.

Zanimivo, da iščejo totalitarizmi — in ne le marksistični — v dobi, ko se čutijo oslabele in izpraznjene, pomoč pri ljudeh, ki so še narodno zavedni in verni, pa četudi so jih nekoč vneto preganjali. Ob lastnem odmiranju zaslutijo, da sta narodnost in vera nosivki življenja.

Težje je razumeti, kadar v totalitarnih državah celó ljudje, ki s sistemom ne soglašajo, (temu) pomagajo, ne le z gospodarskimi, marveč z lastnimi moralnimi vrednotami. Upajo morda v spreobrnitev „sistema“, namesto

da bi opazili njegovo odmiranje in slabost ter se zavedli, da potrebuje narod v takem primeru predvsem jasnosti in resnične alternative.

SVOBODNA SLOVENIJA, Buenos Aires, 22. nov. 84/1.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG:

BEOGRAJSKI RAZUMNIKI USTANOVILI ODBOR ZA ZAŠČITO ČLOVEKOVIH PRAVIC

Pod vodstvom srbskega pisatelja Čosića je bil v Beogradu ustanovljen „Odbor za zaščito svobode prepričanja in mišljenja“. K ustanoviteljem pripada dvanajst članov srbske znanstvene akademije, med njimi znani slikar Popović in profesor modroslovja Marković.

V ustanovni listini stoji: „Sodno preganjanje osebnega prepričanja... se je v naši deželi pomnožilo in to sedaj pomeni svetovnonazorsko in pravno zakoniti način obravnavanja oblasti s tistimi, ki z njo ne soglašajo. Oblast birokratične samovolje vsakčas ovira oblast prava in neodvisnost sodišč ter s tem pokopuje temelje demokratične in civilizirane družbe. Pretirano stroga kazen proti Šešlju, aretacija beograjskih razumnikov in sojenje šestih beograjskih občanov... sodni postopki v drugih delih države in preganjanje občanov, ki jim manjka ‚moralno-politična neoporečnost‘, morajo pri slehernem mislečem in poštenem človeku vzbuditi resne skrbi... Obsodba osebnega prepričanja in oviranje izražanja svojih misli pomeni pri nas ne le oživitve že davno minilih časov, ampak tudi

prekršek proti ustavi ‚Socialistične federativne republike Jugoslavije‘, prekršek proti Splošni izjavi o človekovih pravicah OZN in prestopki proti helsinški listini o človekovih pravicah. Vse to uničuje ugled naše dežele pred demokratično svetovno javnostjo; prijatelji Jugoslavije in vsi tisti, ki so se opirali na našo deželo z upanjem na demokratični in človeški socializem, so razočarani in z zaskrbljenostjo gledajo v prihodnost jugoslovanske družbe...“

V listini se dalje glasi: „Odbor za zaščito svobode prepričanja in mišljenja je prostovoljno udruženje umetnikov in znanstvenikov, ki so pripravljeni javno braniti svobodo tistih zapornikov, ki sedé v ječi zaradi svojega prepričanja. Odbor pa ne bo branil nikogar, ki oznanja nasilje in sovraštvo in nasprotuje človekovim in občanovim pravicam.“

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 18. nov. 84/7.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:

JUGOSLOVANSKI REŽIM TREPETA ZA SVOJ OBSTOJ?

Ko se je v začetku novembra v Beogradu začel postopek proti šestim srbskim razumnikom, se je zagrebški list *Danas* čudil, kako bi mogel tak postopek proti tem „ničétom“ sploh koga zanimati. Medtem so pa na tajnih sestankih beograjskih partijskih organizacij teh šest „ničétov“ spremenili v eno največjih nevarnosti, ki so potitovski Jugoslaviji kdaj grozile. Da bi se v takšnih okoliščinah moglo sojenje vršiti še po pravnih vidikih, v Beogradu ne verjame nihče.

Vzroke za ta nenadni vznik režimskega strahu za svoj obstoj vidijo opazovalci v tem, da so se te dni nabrali določeni neugodni pojavi v razvoju.

● Beograjski študentje so protestirali, ker so jim v menzi zaradi inflacije dvignili cene. Režim se je ob tem spomnil na izbruh nemirov pred štirimi leti na Kosovu, ki se je začel tudi v študentski menzi, in je sedaj takoj po-

stopnjo nezaposlenosti na Gorenjskem. Nezaposlenih je bilo 224 ljudi, med njimi 123 žensk. Stopnja nezaposlenosti je znašala 1,76 odstotka, kar je za 0,63 nad gorenjskim povprečjem. Sedemnajst brezposelnih je prejelo denarno nadomestilo, osem denarno pomoč, zdravstveno zavarovanih pa je bilo 156 delavcev. Po podatkih urada za delo je med brezposelnimi največ priučenih delavcev (30 odstotkov), delavcev s srednjo šolo (25 odst.) in s poklicno šolo (23 odst.).

SLOVENJ GRADEC

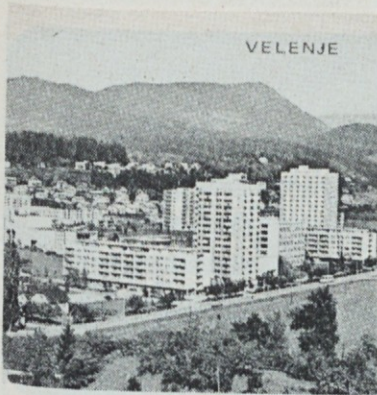
Tovarna usnja je bila leta 1984 zelo uspešna na tujem tržišču, saj se je konvertibilni izvoz povečal za četrtno. Na tujem trgu so prodali za dobrih deset milijonov dolarjev blaga. Najuspešnejši je bil oddelek, kjer izdelujejo gumirano žimo in penasto maso, ki jo uporabljajo za notranjo avtomobilsko opremo. Tovarna zaposluje okoli 1500 delavcev.

ŠEMPETER PRI GORICI

Podjetje malih avtomobilskih zaganjalnikov je slavilo svojo desetletnico. Takrat na začetku je 140-članski delovni kolektiv napravil letno okoli 130 tisoč zaganjalnikov, letos pa je na 350 zaposlenih povečani kolektiv pobral s tekočih trakov okoli 400 tisoč zaganjalnikov. Njihovi proizvodi so se uveljavili tudi v tujini, kjer imajo stalne odjemalce v Italiji, Španiji, Nemčiji, Franciji in v Ameriki.

TOLMIN

Zapiranje nedonosnih trgovin na Bovškem je naletelo na veliko negotovanje med prebivalstvom. Proti ukinitvi trgovine z živili na Reidi se je s protestnim pismom izjavilo 144 ljudi. To pa je le eden izmed mnogih podobnih primerov. Trgovsko podjetje Alpkomerc, ki je lastnik trgovske mreže na Bovškem, se je znašlo v likvidnostnih težavah. Po izračunih bi to podjetje potrebovalo na leto 15 milijonov dinarjev pomoči, da bi med drugim lahko vzdrževalo 42 vaških trgovin, ki ne ustvarjajo niti toliko, da bi pokrile plačo enega prodajalca.

TREBNJE

Trebanjski kovinarji so se po dveh sušnih letih izkopal iz težav. Podjetje montažnih objektov, ki zaposluje 780 delavcev, je na tujem prodalo za 4,3 milijonov dolarjev opreme in tehnologije. Delovišča imajo v Alžiriji, Etiopiji, Angoli, Egiptu in Sovjetski zvezi. Letos pa se jim obetajo dobri posli tudi v Jordaniji, Tunisu, Libiji in Gabunu, prvič pa se bodo udeleževali tudi v daljni Kitajski. Celoten prihodek leta 1985 naj bi po izračunih presegel tri milijarde dinarjev, izvoz pa se bo predvidoma povečal za polovico. Na tujem so se dobro uveljavili tudi s stanovanjskimi enotami.

ŽETALE

Ta kraj v zahodnem delu Haloz je dobil 3,2 kilometra dolgo asfaltirano cesto do sosednjega kraja Čermožiše. Pri cestnih delih so pomagali tudi vojaški inženirji iz mariborske vojašnice. Ptujška občinska skupnost je za gradnjo ceste prispevala okoli pet milijonov dinarjev.

ŽIRI

Razvojni oddelk Alpine je izdelal nov tip vezi za tekaške smuči. Z njimi si je tovarna odprla nove možnosti za nastop na zahtevnem tujem tržišču. Vez omogoča večjo stabilnost pri vožnji navzdol in pri zavijanju, zmanjšana pa je tudi nevarnost padcev. Izdelanih je že 2500 parov čevljev z novimi vezmi za testno prodajo v Ameriki in v Evropi ter na domačem tržišču. Nova vez bo stala nekaj nad pet tisočakov.

slal pred študentske domove policijo. Potem so oblasti odločile študentom zvišati štipendije.

- Gospodarski razvoj v Jugoslaviji se je z začetkom zime na splošno še poslabšal in beograjsko sojenje razumnikov je na Zahodu vzbudilo pozornost v trenutku, ko se nahaja Jugoslavija sredi težkih pogajanj za preložitve odplačevanja dolgov.

- Notranji minister Čulafić je v parlamentu izjavil, da je varnost v državi sicer zadovoljiva, a da se Jugoslavija nahaja pod močnejšo propagando z Zahoda. V zadnjih dveh letih je bilo 50 ljudi prijetih zaradi špijonaže. V tej zvezi je treba omeniti, da se je pred kratkim vršil pred vojaškim sodiščem v Ljubljani špijonažni proces proti več osebam. O tem procesu noče nihče dati pojasnil. Slišati je, da so med obsojenimi tudi Nemci. Čulafić je tudi dejal, da „so se širile neresnične vesti, češ da bi v Jugoslaviji ne spoštovali človekovih pravic“.

- Takšnih dozdevnih „neresničnih vesti“ seveda ne razširjajo le „zahodne agencije“. Zveza jugoslovanskih komunističnih španskih borcev se je zbrala v Sarajevu in naslovila na partijsko vodstvo pismo, ki je po vsej državi vzbudilo začudenje; v njem protestirajo proti „kršenju ustavnih svoboščin“. Politika sedanjega vodstva, tako se glasi, vodi v krizo. Udeležba delavskega razreda pri oblasti in njen vpliv na gospodarsko politiko je neznaten. S tem je oslabiljena enotnost države in njena obrambna moč. Španski borci zahtevajo izredni kongres, na katerem naj bi se govorilo o odprtih vprašanjih „brez dajanja nalepk“. Opozicija je važna; režim naj bi razlikoval med kritiki in sovražniki. — Zdi se, da je ta izjava sprožila znotraj vodstva posebno živčnost; del preveč živčnih reakcij v zvezi s sojenjem beograjskih razumnikov ima morda svoj izvor tu. Španski borci veljajo za neke vrste komunistično plemstvo; že Stalin jih je preganjal. Takoj so oblasti skušale preprečiti objavo tega dokumenta v časopisih; neki študentski list je bil zaradi tega zaplenjen. Potem so poskušali španske borce pregovoriti, da bi svoj poziv umaknili.

- Kot v odgovor na beograjski partijski sestanek z njegovimi nepopustljivimi stališči je nekaj uglednih srbskih razumnikov ustanovilo „Odbor za zaščito svobode prepričanja in mišljenja“.

- Tudi znotraj režimskega vodstva se kažejo razlike v pogledih. Pri Srbih sta očitno dve krili, umirjeno (Marković) in nepopustljivo (Ljubičić). Pogosto je opaziti spore med obema frontama. Tako je terjal Ribičić ustanovitev najvišjega partijskega sekretariata ali politburoja, češ da je sedanje partijsko predsedstvo s 24 člani komaj zmožno delovati. Na zadnji plenarni seji centralnega komiteja je prišlo iz ničevnega razloga med umirjenim Srbom Markovićem in slovenskimi voditelji do prepira, v katerem so se nepopustljivi Hrvati pridružili umirjenim Slovencem. Televizija je prenos prekinila.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 19. nov. 84/6.

DELO:

SLOVENSKI PEN PROTESTIRA PROTI SOJENJU ŠEŠLJA

9. julija 1984 so v Sarajevu obsodili na 8 let zopora zaradi kaznivega dejanja kontrarevolucionarnega ogrožanja družbene ureditve sociologa, publicista in esejista dr. Vojislava Šešlja. Obsodili so ga zaradi nekaterih trditev, ki jih je zapisal v neobjavljenem besedilu, poslanem uredništvu *Komunista*, in zaradi izjav, ki jih je izrekel v pogovorih na štiri oči.

Ne da bi se spuščali v razpravo o spornih stališčih dr. Šešlja, v slovenskem centru PEN (= mednarodno združenje pesnikov, književnikov in založnikov) menimo, da ravnanje sarajevskega sodišča ni v skladu z demokratičnimi načeli, zapisanimi v jugoslovanskih političnih in državnih dokumentih. Menimo, da ni mogoče povzročiti večje škode socialno (dalje na strani 33)

france bevk

kaplan martin čedermac

to osrednje bevkovo
delo je bil odziv na
fašistično zatiranje
beneških slovencev

Med obema vojnama je zadel primorske Slovence velika narodna in duhovna nesreča — fašizem. Bolj kakor v zgodovino je Francè Bevk meril v težko sodobnost slovenskega življa pod fašizmom z romanom **KAPLAN MARTIN ČEDERMAC (1938)**, ki ga je pod psevdonimom izdal v Jugoslaviji. V njem je preprosto, a prepričljivo prikazal nezlomljivi odpor značajnega in dobrega slovenskega duhovnika v Benečiji zoper državno preganjanje in cerkveno nepriznavanje ljudskega jezika. (Po Slodnjaku)

KAPLAN MARTIN ČEDERMAC JE ŠE DOLGO STRMEL ZA OROŽNIKOMA, ki sta odhajala skozi vas; utonila sta med hišami in se zopet prikazala na ozkem, peščenem klancu, ki se je vil med njivami in se ob tesni grapi spuščal v nižino ceste. Stal je v vrtu za kaplanijo, na mahovitem zidu, ki ga je obraščalo nizko zeleno grmičje. Visoka, sloka postava mu je bila negibna, drobna glava mu je kot krčevito stisnjena, grozeča pest štrlela iz ozkega ovratnika, na nagubanem obrazu se mu je izražala bolešna duševna napetost.

Oči so ga zaščemele v svetlobi, v poletnem soncu, ki se je upiralo v zeleno pobočje; umaknil je pogled in zamižal. Pomel si je veke in si nato segel v temne lase, ki so mu bili že močno osiveli nad sencami. Prekrižal je roke na hrbtu in se zagledal v noge, v prevelike čevlje, in nekaj časa tako ostal, kakor da trudno razmišlja. Zdrznil se je in odšel po kamnitih stopnicah v kaplanijo.

Na malih vratih je stala Katina, njegova sestra. Ko ga je zagledala, je stopila v drvarnico, a se je takoj vrnila z naročjem polen.

„Kaj sta hotela orožnika?“ ga je vprašala. „Ali je bilo kaj zaradi pridige in nauka?“

Čedermac jo je ostro premeril. Ženska radovednost! Zakaj se vtika v njegove stvari? Zakaj ga spominja? Že tako je le stežka krotil vznemirjenost in srd, ki sta ga premagovala. In — kako to ve? Če ni prisluškovala danes, saj — to je težko verjetno, ker laškega prida ne zna — tedaj je gotovo vlekla na ušesa prejšnji dan, ko ga je bil obiskal don Jeremija Morandini, kaplan v Sušju. Če bi hotel, da izve vsa vas, bi ji povedal; pa bi najrajši še sam tega ne vedel. Sklenil je bil, da nikomur ne omeni, dokler dodobra ne premisli in se do konca ne od-

loči, kaj bo storil. Tega pa še ni utegnil. Ves čas je premagoval razburjenje, ki mu je tlelo v duši, ga s silo gasil, da bi lahko hladno premozgal in preudaril, a zdaj mu je nenadoma prekipela nejevolja, kri mu je pognalo v glavo.

„Kakšna pridiga? Kakšen nauk? Ali se ti sanja?“ In ostro, s pogledom naravnost v njene oči: „Prisluškovala si!“

„Ne,“ se je dekle plaho umaknilo.

Očitna laž, ki ga je še huje razkačila.

„Kako pa veš?“ je zvišal glas. „Kje pa si to izvedela? Si pa že raznesla po vasi!“

Sestra je vsa prepadena, kakor okamnena stala pred njim. Bila je slabotnega telesa, nekam otroška, da na pogled ni kazala štiridesetih let; sicer blede, malce pegasti obraz ji je živo zardel do rjavih las. Saj se je bala, da bo oštetna, a take jeze ni pričakovala; solze so ji stopile v oči.

„Kako bi raznesla?“ je rekla skoraj tiho. „Saj včeraj in danes nisem stopila iz hiše . . . , ni me bilo v vasi . . .“

„Le glej!“ je rekel brat mirneje, a vendar grozeče. „Izvedel bom. Le glej! Pojdi!“

Katina je stisnila ramena in odšla v kuhinjo.

Gospod Martin je sestro večkrat hudo prijel, a se mu je vselej že v naslednjem trenutku zasmilila.

Tistega dne ga ni bila razburila ona, bila je le žrtev, nad katero je iztresel svojo nejevoljo . . .

Z naglimi koraki je odšel v izbo.

Ta je bila prostorna, hladna, z dvema nizkima oknom, ki so ju zagrinjale čipkaste zavese. Pohišstvo je bilo še isto, ki ga je bil ob novi maši prejel v dar; preprosto, skoraj siromašno, obrabljeno. Velika miza s stoli, lesen

naslanjač z blazinami, stojala za knjige, v kotu mizica, med obema oknoma pisalna miza.

Vse nekam golo, enostavno, le stene so bile bogato, prenatrpano pokrite s fotografijami in podobami. Posnetek Zadnje večerje Leonarda da Vinci; na beli svili z zlatimi nitmi uvezeno Sladko ime Jezus; podoba papeža Pija XI. Pod njim v širokem okviru panorama Vatikanskega mesta; pred leti jo je bil prinesel z romanja v Rim.

Povečana fotografija vojaka z drobnim obrazom, s savojskimi zvezdami na ovratniku in bersaljerskim klobukom po strani. Kdaj pa kdaj se je z začudenjem zazrl v to podobo. To je bil on? Da, iste poteze, iste sive, nekam mežikajoče oči, resnobne, s šegavo vedrostjo v zenicah. Povečana podoba njegove matere: takisto droben obraz s sivimi očmi, isti izraz na ustnicah; izpod rute nad čelom ji gledajo s prečo razdeljeni lasje . . . Kako presenetljivo sta si bila podobna!

Na mizici v kotu, ki je bila pogrnjena z vezenim belim prtičem, je stal kipec Matere božje. V drugem kotu je bil pritrjen starinski križ z razpetim Kristusom. V črvojedem lesu je zevalo sto neusmiljeno vsekanih ran; glava je bila nagnjena, a veke niso bile zaprte; milosten, a hkrati obtožujoč pogled se je upiral naravnost v gledavca. Čedermac ga je bil našel pod cerkveno streho, ga rešil zapuščenosti in pozabe. Pred njim je v rdečem kozarcu noč in dan trepetala lučka.

Kadarkoli je gospod Martin stopil v to sobo, ga je objel občutek miru in tople domačnosti.

Ta dan se ni mogel vdajati starim občutkom. Sesedel se je v naslanjač in kakor vselej, kadar je bil hudo razburjen, je vzel tobačnico in njuhal. Četudi sta bili okni odprti in sta se v večerni sapi rahlo zgibali zavesi, je v izbi še vedno ostal duh po tobaku. V pepelniku so ležali ogorki cigaret in vžgalic. Besede, ki so bile tu izgovorjene pred kake pol ure, so še zmeraj visele v zraku in mu proti volji obnavljale spomine . . . Besede!

Da, to je bilo tisto, kar mu je vznemirjalo dušo, ga navdajalo s skrbjo in jezo.

Da bi se raztresel, je nežno pomislil na sestro. V kuhinji ždi in joče, nekaj dni se bo držala napeto in ne bo spregovorila.

V tej samoti, v kateri je bil pogosto navezan zgolj na njeno družbo, mu je to zmerom hudo delo. Bil je starejši od nje, mnogo starejši, njen duhovni oče tako rekoč, ponavadi je naglo sprevidel svojo prenatrpanost, se prvi vdal in jo nagovoril s lepo besedo. Tudi zdaj mu je bilo že žal ostrega nastopa; hotel se je dvigniti in stopiti k nji, a je obsedel.

Ponjuhal je znova, nato mu je roka kot mrtva obležala na kolenu.

Pozabil je na Katino, obšla ga je nova nejevolja, nova tegoba. Naj je storil karkoli, ni se ji mogel izogniti. Ozrl se je na stenski koledar. Sobota! Srh ga je spreletel po hrbtu.

Dvignil se je, da bi odšel po izbi, a se je za nekaj trenutkov ustavil pred Križanim in se zagledal v Njegove bridke rane.

In se je znova z vzdihom sesedel v naslanjač. Pri duši

mu je bilo težko, tako težko, kakor še nikoli v življenju, obhajal ga je nemir, ki ni obetal nič dobrega.

Sprva je hotel zadevo s posmehom potisniti v ozadje, jo pokriti z omalovaževanjem, a se mu ni posrečilo. Rasla je grozeča, ga pekla kot rana, da se je zdrizal v mislih.

Naslonil se je na blazino, napol legel, kakor da se ves pogreza v svojo notranjost.

S sklonjeno glavo izpod čela je opazil, kako je Katina šla mimo oken in se takoj zopet vrnila. Na zastorih se je odražala senca latnika pred hišo; na steni so se igrali žarki sonca, ki se je pogrezalo v zaton. Vse to se mu je le rahlo, mimogrede dotaknilo zavesti; pred očmi so mu plaval drugačni prizori.

Prejšnji dan, pred večerom, ko se je vrnil z obiska pri svoji bolni materi, je našel v izbi dona Jeremijo; čakal ga je ob kozarcu vina. Petdesetletnik, širokega obraza, gostih črnih las, ki so mu le počasi siveli. Dolgo vrsto let sta si bila soseda, postala sta si dobra prijatelja. Kaj ga je prignalo prav ta dan, na petek, ko ve, da se Čedermac mudi pri svoji materi in se včasih vrača šele pozno na večer?

Don Morandini je bil resen človek, a take čudi, da je še Jobova sporočila prinašal z nasmehom.

Gospod Martin ga je pogledal v vedre oči, ki nisoogle skriti nemira; zaslutil je nekaj hudega.

„Buona sera, carissimo!“

Pozdravljala sta se v štirih jezikih; kadar ni šlo za filozofske razgovore, sta govorila slovenski.

Don Jeremija, po rodu Furlan, je prva leta tako hotel. „Da se priučim jezika; kako bom sicer pasel duše?“ Pozneje je pri tem ostalo.

Besede je izgovarjal nekam trdo, okorno, a sicer čisto, brez barve narečja.

Kaj je novega?

Mnogo je novega.

Hudo?

Seveda je hudo . . .

Kaplan iz Sušja se je smehljaj, kakor da pripoveduje nedolžen dovtip, ki ga je zasolil z nasmehom.

Bilo je razumljivo, da ga ni tako globoko ranilo kot njega; ne v srce, ne v sto korenin, ki so ga prepletale, je v eno — v čut za pravičnost, v skrb za versko vzgojo.

In vendar ni nič olupšaval, ko mu je povedal; govoril je odkrito, ni ljubil ovinkov, resnici je rad gledal naravnost v obraz. Pridiga in krščanski nauk odpravljena; to se pravi: odpravljena v jeziku, ki ga razumejo verniki. Za zdaj!

Za zdaj?

Kaj hoče še več?

In tedaj se je zgodilo nekaj, česar don Jeremija ni pričakoval. Čedermacu je tako čudno stopilo v dušo, bilo mu je tako strašno, tako smešno in žalostno obenem, da se je zasmel. Pa se je takoj zresnil in se zgrozil, se prestrašil svojega smeha, kakor da mu je ušel pred oltarjem. Tresoč se po vsem telesu je odšel po izbi, zapel ga je v oče.

Še ni verjel, ni mogel verjeti. Koliko besed so bili že raznesli, a so se pozneje izkazale za praznice. Saj to ni mogoče! Saj to ni res! Kje pa je izvedel?

Don Jeremija se je le prizanesljivo nasmehnil in skomizgnil z rameni. Bil je v zadregi, izpil je vino iz kozarca in bridko zresnjen nagnil glavo.

Čedermac ga je gledal. Da, bil je veder človek, a neumnih šal ni nikoli zbijal. Sin premožnih in uglednih staršev, nadarjen in spoštovan; kdaj že bi bil lahko dobil kako bogato župnijo. Pa se je zakopal v tiste gore, vzljubil kraj in ljudi. Imel je mnogo prijateljev, odlične zveze, na uho mu je prišlo marsikaj, o čemer se drugim še sanjalo ni . . .

Noč, v kateri se je Martin Čedermac dolgo brez spanca premetaval po postelji. Še je upal, še zmeraj je upal, a vendar se mu je grenka slutnja tako oklenila srca, da ga je skelelo. Da, saj so bili poskusili že pred leti, a tedaj ga ni tako zadelo . . .

V medli svetlobi, ki je padala skoz okna, je lovil tolažeče misli, a so se mu hudobno izmikale. Prisluškoval je rahlemu šumu dreves, se pogrezal v zmedene občutke, ki so ga divje zasipali. Morandinijeve besede so mu zdaj pa zdaj pobledele, zazele so se mu smešne, a so mu znova vstajale v zavest in ga grozeče grabile za grlo. Neurje! Kdo more prerokovati, kako bo po nevihti?

„Bog nebeški, usmili se nas!“ Med molitvijo je zaspal . . .

Popoldne, ko se je že zamotil z vsakdanjimi opravki in si vse slikal v rožnatih barvah, sta prišla orožnika . . .

Spomin na prizor, ki se je odigral v tej izbi pred pol ure, morda pred uro, ga je zbedel, da se je naglo dvignil in odšel do vrat. Obstal je, pogled mu je objel križanega v kotu, Mater božjo pod steklom, podoba papeža Pija XI.; nato so se mu oči uprle na ogorke cigaret, na stolicu, ki je bila še zmerom odmaknjena.

Bog je bil z ostro črto ločil značaje narodov. Čedermac je v dolgih letih dodobra spoznal svoje sosede, znal je z

Popoldne sta prišla orožnika.

njimi ravnati. Globok poklon, četudi je ogenj v srcu in se za nasmehom skrivajo najbolj strupene besede.

Zgodilo se je čisto uradno, suho, kratko, a s prirajeno vpludnostjo, kakor da ne gre za poseganje v božje in človeške pravice.

Z vsoto silo je moral zatajevati svojo surovo hribovsko odkritost, krotiti srce in nepopisna čustva, ki so ga razganjala. Z vpludnim nasmehom, ki ga je smrtno utrujal, je odklonil podpis; odločitev, ki bi jo moral pojasniti, a je pojasniti ni mogel, ne smel. Pač, jecljal je, da se more v takih stvareh pokoriti le cerkveni oblasti; če mu ukaže cerkvena oblast, ne bo ugovarjal . . . In zopet vpluden nasme . . .

Pridržana nejevolja ga je zastrupljala kot pridržana žalost . . .

Zdaj, ko je znova podoživljal ves prizor in je bil sam s seboj, je tako divje zakipelo v njem, da je zgrabil knjigo, ki je ležala na mizi, in jo srdito treščil ob pod.

Iznenada se je zavedel in hlastno stopil po izbi.

„Moj Bog, Oče nebeški! Devica Marija s Stare gore!“

Kadarkoli ga je obšla nagla jeza, se je bridko sramoval sam pred seboj.

Na čelo so mu stopile debele potne srage. Res, z večerom je postalo stoparno, a on se je od notranjega ognja kopal v znoj. Dvignil je glavo in vzdihnil; srce mu je bilo težko kot kamen.

Oziral se je po kakem predmetu, s katerim bi se zamotil, se zopet pomiril in zbral. Pogled mu je obvisel na stojalih, na katerih so stale pisane vrste knjig.

„Tanti libri jugoslavi!“ se je bil začudil poročnik.

„Sloveni“, ga je skrbno popravil Čedermac.

Ni je bridkosti, ki bi ne imela tudi svoje smešne strani. Nasmehnil se je, a se je zopet zresnil in si z dlanjo potegnul prek čela.

Primaknil je stol, sédel in knjige drugo za drugo jemal v roko. Listol je po njih, ves zamaknjen, kakor da obuja spomine.

Kje je kupil to knjigo? Kdo mu jo je daroval?

Obšla ga je mrka otožnost, kakor da se za zmeraj poslavlja od njih.

Nekatere je zopet položil na prejšnje mesto, pri drugih pa je dolgo strmel v naslovno stran. Odpiral jih je tu in tam, kjer je pač nanese, oko se mu je željno ustavljalo na vrsticah.

Oguljene platnice, malce zmečkani in zamazani listi Gregorčičevih poezij. Mati, ki se je bila v poznih letih pri njem naučila branja, jih je pogosto jemala v kuhinjo, več pesmi je znala na pamet. Knjigo in nežno položil na mizo. Da se nihče več ne bo spotikal nad obledelim napisom na hrbtu. Prizanesljiv nasmeh mu je skrivil ustnice.

Prešernove Poezije, broširana izdaja, z opazkami na robovih. Memento mori! Ali še zna ta sonet? Zamižal je z odprto knjigo na kolenih kakor učenec, ki ponavlja na pamet naučeno nalogo. „Dolgost življenja našega je kratka . . .“ In se je veselo, otroško, skoraj na glas zasmejalo.

Listal je dalje. Oči so mu nehote obstale na verz, ki je bil debelo podčrtan s svinčnikom. „Najevč svetá otrokom sliši Slave . . .“

Bilo mu je, kakor da je iz daljave segla mladost in se ga nežno dotaknila. Kdaj je že to bilo? Morda pred štiri-desetimi leti, morda že prej; ni se več natanko spominjal. Ta verz ga je bil tedaj čudovito zdramil. In od takrat mu življenje ni moglo več izbrisati mladostnega navdušenja.

„Tje bomo našli pot, kjer nje sinovi si prosti vol'jo vero in postave . . .“

Ne da bi se prav zavedel, je bral do konca. Kakor omamljen od spomina na mladost je z vzdihom odložil knjigo.

Tako je jemal knjige drugo za drugo, izbiral, listal po njih, kakor da obračunava s svojim duhovnim življenjem . . .

Slednjič je zgrabil s kupa naročje knjig in jih nesel na vrh.

Katina je stopila iz kuhinje in se zavzela.

„Kam pa to neseš?“

Obstal je in strmo pogledal. Še je imela objokan obraz, a se je prikupno smehljala.

„Pomagaj mi rajši, kakor da vprašuješ!“ je rekel. „Ne, tole pusti! Saj jih je še v izbi. Na mizi jih je cel kup.“

V spalnici sta stali dve omari s steklenimi vrati, bili sta naloženi s knjigami. Da je naredil prostor izgnancem, je zmetal na tla kup vezanih letnikov neke revije.

Knjige različnih velikosti je brez izbire drugo poleg druge postavljaj v ravno vrsto.

„Kje je moj nahrbtnik?“ je vprašal Katino. „Seveda mora biti kje v hiši. Takoj ga poišči in mi ga prinesi! Kaj le stojiš in gledaš?“

Olajšan je stopil k oknu in pogledal v nastajajočo noč. Sonce se je pogrezalo za obzorje; v Nadiško dolino je bila že legla senca in pelzala na obronke. Vrhove gora je še zmerom oblivala svetloba, ki se je spreminjala v zlato in rdečkasto, se slednjič raztopila v gosto višnjevkasto senco. Izmed hiš na vasi se je razlegnil jok dojenčka, krik dečkov; oglasila se je deklinška pesem, v katero se je mešalo škripanje vreten pri vodnjaku. „Le rasti, le rasti, zeleni pelin . . .“

„Le rasti, le rasti, zeleni pelin . . .“

Lepota in bridkost, ki sta se kot trnje oprijemali duše. Zakaj njegovi ljudje pojejo o pelinu, ne o rožmarinu?

Trpko se je zamislil: Slovenska pesem od nekdanj — koliko časa še?

Nasmeh, ki mu je bil legel na ustnice, se mu je polagoma spremenil v grenek izraz . . .

Zdrznil se je in ozrl. Kod hodi to dekle?

„Katina!“

„Tu. Sem ga že našla. Pa je ves prašen.“

Na veliki omari so ležali trije zavoji knjig, z njih se je usula debela plast prahu. Katekizmi v beneško slovenskem narečju, v črno platno vezani molitveniki za otroke.

Katina je držala rjavi nahrbtnik, a kaplan ga je polnil počasi, vestno, da bi izrabil vsak prostorček.

Dekle ga je začudeno pogledovalo, a se ga ni upalo vprašati, kaj to pomeni.

Čedermacu večerja ni teknila, bil je razburjen. Pomolil je na tiho, nato je s sklenjenimi rokami čakal, da se je zgostila tema.

„Pripravi svetilko!“ je ukazal.

„Kam greš zdaj ponoči?“

„Boš že videla, saj pojdeš z menoj. Tudi domov bova pogledala, v Krnico. Nič se ti ni treba preoblačiti, kar taka si dobra. Toda — Katina!“ se je vzravnaval in zvišal glas. „Da boš molčala! Da do smrti nikomur ne črhneš, kje sva bila in kaj sva nosila!“

„Ne bom,“ je dahnila.

„To ni zadosti. Ali prisežeš?“

Bilo mu je do smeha, ko je opazil, kako sestra težko diha od groze.

Oprtal si je nahrbtnik, Katina je vzela svetilko.

Tiho sta zaklenila in odšla čez vrt.

Gospod Martin je za nekaj trenutkov postal in prisluhnil, nato sta stopala dalje. Dosegla sta njivo, ki se je vzpenjala okrog obronka.

Plazila sta se pod nizko vinsko trto, ki se je vlekla do zida. Katina ga je preskočila. Čedermac ga je le s težavo preplezal. „Kakor tat,“ je pomislil. Bilo mu je bridko, a hkrati ga je zabavalo kot dečka, ki si je izmislil nenaavadno dogodivščino.

Dosegla sta razpotje treh steza; prva je tekla navzdol, proti vasi, druga se je vlekla okrog obronka, a tretja se je vzpenjala čez grič.

Dekle, ki je hodilo spredaj, se je ozrlo.

„Navzgor!“

Katina je stopala po stezi, bosa, neslišna ko duh; v rokah se ji je zibala mrtva svetilka.

Gora s kolkom, ki se je dvigala nad njima, je bila kot čepeča ženska s kolenom pod brado. Na položnem pobočju griča je stala vas s sadovnjaki in njivami. Do vršiča, ki je bil porasel s kostanji, je bilo četr ure hoda. Na drugi, osojni strani gorskega kolena, je bil svet pust, skalnat, porasel z redkim grmovjem in travo; tam so v poletju pasli vaško živino. Po ozki dragi, ki se je suha, brez vode vlekla med kolkom in goro, je tekla steza; po nji je hodila le živina in pastirji.

Noč je bila temna, brez mesečine. Pesek na ozki stezi, ki se je v vinkalicah dvigala na pobočje, se je le medlo svetlikal; noga je zdaj pa zdaj uhajala pod pot. Pred Čedermacem in Katino so vstajali le medli obrisi dreves, grmovja in skal, in za njima zopet tonili v mraku. Na nebu, ki se je naslanjalo na vrhunce gora, so trepetale mehke zvezde.

Kadarkoli je steza zavila v ostrem ovinku, sta pod seboj zagledala vas. Nekatera okna so še svetlo sijala, iz odprtih vež so padali na klanec snopi svetlobe. Ugašali so drug za drugim. Zmeraj bolj so se izgubljali glasovi vaščanov, ki so se hladili pred hišami.

Gospod Martin je bil nagle hoje, vendar je le stežka dohajal Katino, ki je spočita, lahka kot peresce skoraj tekla po stezi. Le zdaj pa zdaj je za trenutek postala in se ozrla, kakor da jo obhaja stah.

Kaplan se je trudil, da bi hodil tiho, ne delal ropota z okovanimi čevlji. Palica, s katero je otipaval breg, mu je šumela v suhi travi.

Steza se je bolj in bolj vzpenjala, zavila v gozdlič kostanjev. Objela ju je trda, gosta tema, da sta zaman napenjala oči, videla nista niti korak pred seboj.

Katina se je cebnila ob kamen in zajavkala od bolečine.

„Ali bi prižgala?“ je vprašala.

„Kam! Norica! Da si kaževa sled.“

Drevje se je zredčilo, zjasnilo se je pred njima, doseglja sta vrh griča. Drugi breg je bil zložnejši, steza širja, gosto obrasla z grmovjem.

Že sta skoraj dosegla suho drago, ko sta se nenadoma ustavila in napeto posluhnila.

Potuhnila sta se pod košat grm ob stezi in pridrževala sapa.

Po poti je prihajal nekdo z naglimi, glasnimi koraki in trdo nabijal s palico. Ni zavil na levo, čez grič, stopal je skozi drago, po suhi strugi hudournika.

Kdo je, ki ob tej uri straši ondod? Res, steza je vodila tudi v Lipe, kjer je bil županski urad, toda kdo bi hodil po napornem ovinku?

Tenja je izginila za grmovjem, potišali so tudi koraki.

„Ali si ga spoznala?“

„Mislim, da je bil Klinjon,“ je Katina odgovorila počasi, malce zmedeno, „Da, Žef je bil.“

„Tako?“

Da, po postavi je bil Klinjon. Kaj počenja v tej samoti? In kako, da ga je Katina tako zlahka spoznala?

Dosegla sta drago in zavila na nasprotni breg, pod Mijo, tedaj je Čedermac že pozabil na to.

Zaskrbelo ga je ob misli, da ga bo morda medtem kdo iskal. Bil je občutljivec, neredko so ga mučili prazni strahovi, vznemirjal se je zaradi malenkosti in si ni dal miru. Saj se je le redko namerilo, da mu je zvečer kdo potrkal na vrata. Če ga ne pride kdo klicat za sveto popotnico . . .

Sprva je hodil brez misli, olajšane duše, a mu je nenadoma grenko stopilo v dušo. Neka misel, ki se ga je bila prej dotaknila le mimogrede, se mu je zdaj kot robida oklenila srca. Moj Bog, kako je bilo na koncu koncev vse to žalostno! Prejšnjo noč mu je tlela vsaj še iskrica upanja, a zdaj — nič! Bilo mu je, kakor da se je šele zdaj do konca zavedel vseh težav in posledic.

Iznenada ga je obšel tak občutek izgubljenosti, taka omotica telesa in duše, da bi bil skoraj omahnil pod pot. Ali niso nekdanji slovenski protestanti tako na skrivaj prenašali svoje knjige? Ali jih niso? Ali smo nemara krivoverci?

Grenko se mu je dvignilo iz duše in mu kot trda pest obtičalo v prsih. Najbolje — ne misliti . . . Če bi bilo mogoče — ne misliti!

Steza je pela navzgor, zmeraj navzgor, zdaj rahlo napeta, a zdaj strma, kakor da sili pod zvezde. Samotarji, ki so živeli pod Mijo, so jo ugladili, ko so po opravih hodili v dolino. Čedermac jo je poznal, tudi ponoči bi mu jo bilo težko zgrešiti, le daljša se mu je zdela, še nikoli tako dolga.

Prešla je zadnjo vzpetino, zavila okoli obronka, se razširila v peščen kolovoz, ki se je razcepil v dva rokava. Desni je vodil k raztresenim kmetijam, ki so jih obdajali vinogradi in njive, a levi na kolk, na katerem je stala cerkvena svetega Mihaela.

Ta je temna, skoraj nevidna stala v mraku, v linah nad pročeljem sta visela zvonova . . .

Katina je plaha stopila skoz odprta vratca nizkega zidu, ki je obdajal dvorišče.

Čedermac je za trenutek postal in se ozrl po nebu, po gorah, ki so pošastno kipele na nebo. Vso pot se ni menil za razgled, zdaj ga je za hip užival. Velikanska kopa Matajurja, grebeni Kolovrata. Trudil se je, da bi na ozadju neba razločil obrise Stare gore. Večer je bil soparen, a na tej višini je vela hladna sapa. Zaradi vremena

in hoje je bil premočen od potu, stresnilo ga je do kosti.

Iz žepa je potegnil velik zarjavel ključ, ki je bil ostal v kaplaniji iz časov, ko je še gospod z Vrsnika maševal pri svetem Mihaelu. Odklenil je cerkev. Vrata so bolešno zacvrkotala.

Obšel ga je občutek greha, da mu je nenadoma zastala roka. Ali je cerkvena mar njegova, da samovoljno razpolaga z njo? In se je znova zganil . . .

„Drži svetilko, da prižgem!“ je rekel Katini.

„Zdaj pa le hitro,“ jo je nato potisnil skozi vrata, „da ne bova tu svetila!“

Vstopila sta. Sence, ki jih je plapolajoča sveča slikala na gole, siromašne stene.

Gospod Martin je stopal tiho, spoštljivo, po prstih, vendar so mu koraki glasno, grozeče odmevali pod obokom.

Duh po plesnobi, vlagi in zapuščenosti. Sveti Mihael v glavnem oltarju je visoko dvigal tehtnico. Na umetnih cveticah, ki so stale med svečniki, se je bila nabrala debela plast prahu.

Čedermac je vrgel nahrbtnik na tlak in za nekaj trenutkov neodločen obstal. Nato je pomignil Katini in odšel za oltar, stopaje po dolgi senci, ki se je vila pred njim.

Ob steni je bilo naslonjeno bandero, poleg velik križ, na tleh je ležalo nekaj cerkvene ropotije.

bo še

iz našega zdomstva

razširi, raztegni se krog domovine ...
kamor stopi mi noga — na tvojih sem tleh ...
kamor nese me jadro — na tvojih valeh ...
kamor hoče srce — pri svojih ljudeh ...

(oton župančič)

anglija

Videti je, da so naša mašna srečanja tako močna, da nekako izpolnijo vrzel časa od zadnjega do ponovnega srečanja. Da to drži, pove dejstvo, da je bilo v Aberdare in Hengoedu na začetku zadnjega adventa vse pri maši — kot običajno. Nekateri naši rojaki v južnem Walesu so rudarji in sedaj posebej občutijo nesmiselnost nasilja, ki prinaša vsem težave. Rudarski štrajk se v Veliki Britaniji vleče že več mesecev. Težko in počasi gre Gospodova beseda: spreobrnite se, v naše glave. Resnica, da je namen našega življenja: voljna služba bližnjemu, le počasi dobiva domovinsko pravico v našem srcu.

Dobiva pa jo. To se je pokazalo zlasti na miklavževo nedeljo v Londonu. Hvala Bogu, še znamo zastonj dajati drug drugemu. Ljubezen je samo takrat res ljubezen, če je hkrati zastonj. Zastonj ste prejeli, zastonj dajte. Miklavž je privlekel s sabo poleg angelcev in parkeljna veliko košaro paketov in kuvert in veliko bučo vina. Spet home made kapljico. G. Marica je ugotavljala, da se že dolgo ni tako od srca nasmejala, kot na miklavžev večer. Hvala Bogu, če se znamo še od srca nasmejati.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — V Slovenskem centru je bilo v zadnjih časih kar živahno.

Vedno smo imeli razloge, da smo malo popraznovali. 11. novembra 1984 smo slavili god našega Odrančana, Martina Dominka. Spominjali smo se tudi, da sv. Martin „naredi iz mošta vin“. Prepeli smo vse naše pesmi, ki so nam prišle na misel. V nedeljo, 18. novembra, smo praznovali rojstni dan našega organista, g. Zoreta, v nedeljo, 25. novembra, smo pa slavili našega tenorista g. Jožeta Kutnjeka.

Tudi maše so zadnji čas kar dobro obiskane. V kratkem bo zaključena obnovitev uršulinske cerkve. Premisliti bomo morali in se odločiti, ali bomo ostali pri karmeličankah, ali pa se bomo vrnili k uršulinkam. Bližina centra in zakurjena cerkev pozimi sta nagiba, da bi ostali kar tu, kjer sedaj smo.

Ga. Fani Häuschen, po rodu iz Zagorja ob Savi, ki živi sedaj v bližini Steyerja, se je 7. decembra srečala z Abrahamom. K njeni 50-letnici ji iskreno čestitamo. Slavili bomo pa na Štefanovo, ko bosta z možem Antonom, ki je po rodu iz Kostanjevice ob Krki, slavila srebrno poroko.

V letu 1985 bo linška škofija praznovala 200-letnico obstoja. Ustanovil jo je iz pastoralnih razlogov cesar Jožef II. Sedanje ozemlje je izločil iz škofije Passau. Enkrat bomo obletnico obhajali tudi v slovenski skupnosti in bomo povabili takrat enega od slovenskih škofov, da pride med nas. Saj bodo januarja pretekla 3 leta, kar smo imeli zadnjič med nami nadškofa dr. Alojzija Šuštarja.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Z bogoslovci smo se dogovorili, da nam bodo za ne-

deljo, 16. dec. 1984, pripravili adventno-božično proslavo s petjem in recitacijami. Prihod veroučitelja in pastoralnega delavca g. Janeza Čuka v Freilassing je tudi za našo slovensko skupnost res pridobitev. Njegovo petje nam je v močno oporo. Izseljenski duhovnik upa, da bo ob sodelovanju g. Čuka in slovenskih koroških bogoslovcev salzburška slov. katoliška Misija spet zaživela.

FREILASSING — V soboto, 24. novembra 1984, je g. Franc Orehek izpolnil 80 let življenja. Ob desetih dopoldne je bila v kapeli misijonarjev Srca Jezusovega najprej maša, med katero so lepo prepevali rojaki iz Freilassinga. Naučil jih je g. Čuk. Na domu smo potem tudi na zunaj proslavili jubilarja. Ko smo se okrepčali, se je zvrstila pesem za pesmijo. Še toliko bolj veseli smo bili, ker je moral 14 dni pred proslavo g. Orehek iti v bolnico, pa so ga hitro spravili na noge. Bog naj ga ohrani pri zdravju in zadovoljnosti.

HALLEIN — Naši prekmurski rojakini ge. Angeli Krklec je 28. novembra 1984 umrl v Gornji Bistrici oče Matija Sobočan. Pokojni oče je bil rojen leta 1909 v Srednji Bistrici. Pokopali so ga 29. novembra na pokopališču v Zgornji Bistrici. Za očetom žaluje 5 otrok, dva doma, dva v Ljubljani in ga. Angela v Oberalmu pri Halleinu. Vsem izrekamo iskreno sožalje.

TENNECK — Na drugo adventno nedejlo smo imeli spet božjo službo. Ker ni bilo poskrbljeno za dvorano, smo se kar pred cerkvijo malo pomenili in si voščili za bližnje praznike. Potem smo se pa počasi

razšli. Maša je bila darovana za pokojnega Matijo Krkleca.

Prihodno mašo bomo imeli spet 13. januarja. Upamo, da se bomo takrat lahko spet zbrali v dvorani na pogovor.

PREDARLSKA

Martinovanje: Zaradi slabega vremena in mrzlega poletja se je lanskoletna trgatav za dober teden premaknila. Zato je vino pozneje dozorelo. Naše martinovanje se je tudi premaknilo na 17. nov. 1984, ravno ob času, ko je mošt postal vino.

Čeprav ni bilo kakšne posebne reklame za to prireditev, je bila dvorana že pred začetkom polna. Martin je še vedno priljubljen in „češčen“ svetnik.

Fantje iz Strnišča, ki so stalni gostje naših prireditev, so kar pridno „godli“. Tudi mize so se polnile s sladko kapljico. Za uvod v praznovanje nam je g. Feri prebral Aškerčevo pesem Mejnik. Bolj nestrpno so pričakovali prodajo srečk za tombolo. Ni bilo treba dolgo ponujati, hitro so bile razprodane. Za tem je sledilo žrebanje. Kot prvi do bitek je bila steklenica vina — na zdravje Martinu. V prvem delu so bili izžrebani manjši dobitki. Za drugi del so čakali večji: prenosni radio, kolo, ... Nekateri so si nakupili precej srečk, misleč, da se v njih skriva sreča. Malo sreče je pač treba imeti. Kolo je zadel Zlatko, prenosni radio pa njegova mama. Zadosten razlog za veselje!

Najhujša napetost je popustila in množica se je zopet vtopila v ritem glasbe in plesa. Zmotil jih je „umetnik“ Edi in njegov sotovariš. Pokazal nam je nekaj oblik iger z ognjem. Požiral je ogenj, ga bruhal iz sebe, se žgal, pa ni bilo nikjer nobenih sledi. Nekateri so mu privoščili „pekel“; tam se bo lahko izživljal z ognjem.

Čas je mineval. Ljudje so izrabili še zadnje minute za ples. Kar ni se dalo ločiti. Martinova kapljica ima svojo moč in privlačnost!

Miklavževanje: Lani nas je obiskal sv. Miklavž na praznik sv. Ambroža — škofa. Ne, da bi pozabil na svoj god, ampak dvorana je bila od-

dana. Ob šestih, ko je bil napovedan prihod, je bila dvorana pripravljena. Otroci in starši so nestrpno pričakovali dobrega gosta. V spremstvu rogatega parkeljna in angela je stopil pred zbrano množico. Po molitvi očenaša je sledil nagovor. Miklavž je poudaril bistvene dolžnosti otrok: spoštovanje do staršev in vzgojiteljev, molitev in nedeljska maša, učenje materinega jezika in dober zgled. Sledilo je obdavanje otrok.

Miklavž je vsakemu otroku postavil vprašanje — preskusil je njihovo znanje in jih opozoril na najbolj pogoste napake, ki jih delajo. Tistim, ki niso držali obljube, je zagrozil s kaznjivo. Ob slovesu so se mu znova priporočili za obisk v prihodnjem letu.

belgija

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Tokrat par starih, še neobjavljenih novic.

Lanskoletno *slovensko romanje* k Fatimski Mariji v La Panne, v nedeljo, 7. oktobra 1984, je zelo lepo uspelo. Lep sončen dan je bil in veselo smo prepevali in molili Mariji v čast.

V Goutrouxu je 18. novembra 1984 umrl g. Jože Česnik, upokojen rudar. Rodil se je leta 1926 v Kleniku, občina Pivka, Slovenija. Bil je vesele narave in srčno dober človek, ki je lepo vzgojil vse svoje otroke. Naj počiva v miru. Svojcem naše sožalje!

Srečno novo leto 1985 želi vsem rojakom in rojakinjam po Belgiji in Evropi Zveza slovenskih kulturnih delavcev iz Charleroi, ki bo letos organizator *Slovenske vselice 85*, ki bo na soboto, 27. aprila 1985 (sobota pred 1. majem).

LIMBURG-LIÈGE

Miklavževanje: Drugo nedeljo v decembru 1984 je naše najmlajše iz otroškega vrtca, „Biba šolo“, kot otroci sami pravijo, obiskal sv. Miklavž. Otroci so se zbrali že ob 14.

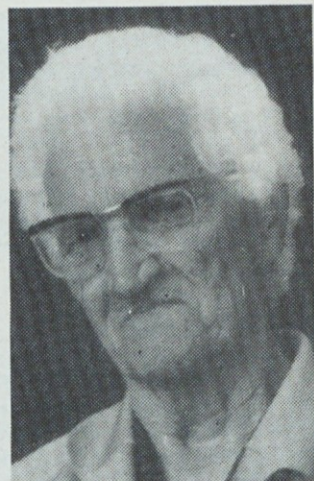

Pokojna ga. Marija Novak,
rojena Bizjak.

uri. Prepevali so, gledali filme, se igrali. Zelo zanimivo. Ob 16. uri pa jih je obiskal Miklavž in razdelil darila. To je bilo veselja za vso mladino od 3. do 65. leta! Hvala ge. Anici in vsem, ki so pomagali pri pripravi.

Nov zakonski par: G. Albert Mrgole, tehniški inženir iz Houthalena, je popeljal pred oltar svojo nevesto gdč. Marijo Kamtela. Starši so sinu-edincu pripravili imenitno svatbo in povabili sorodnike in prijatelje. Slovesnosti v cerkvi in v

Pokojna ga. Magdalena Kodeh,
rojena Breznikar.

dvorani je muzikant iz domovine vžil domačega razpoloženja. Gostijo so baje pripravile naše gospe same, k čemur jim moramo iskreno čestitati. Mlademu paru voščimo obilje božjega blagoslova.

Naši bolniki: Ge. Mariji Kotnik iz Maasmechelena, ki je v preteklem letu bila v bolniški oskrbi, se je zdravje obrnilo na bolje. Isto upamo tudi za go. Angelo Gracar iz Eisdena, ki se trenutno zdravi v Liegu. Zdravstvene probleme je na počitnicah v Španiji imela ga. Lojzka Kaplar iz Houthalena, pa je spet na nogah. V bolniški oskrbi je tudi g. Jože Kelnar iz Zwartberga. Omenjenim in nam še ne poznanim bolnikom pošiljamo posebna voščila za leto 1985.

Naši ranjki: V Opglabbeeku je po kratki boleznii umrla ga. Marija Novak, roj. Bizjak, roj. 1912 v Studencu. Ranjka je bila poznana in spoštovana kot tiha in diskretna žena, katere kraljestvo je bil dom in družina. Rada je prebirala slovenske knjige, bila je zvesta nedeljski službi božji.

Ob njenem zadnjem slovesu so rojaki in domačini napolnili župno cerkev. Dobri ženi smo poslednji pozdrav izrazili tudi s slovensko pesmijo. Ne dvomimo, da je dobri Bog ranjko go. Marijo sprejel v kraj izvoljenih. Hčerki ge. Mariji, zetu g. Jožefu Čotarju in vnuku Ronniju izrekamo ob težki ločitvi krščansko sožalje. Res je, mama je samo ena!

Po desetih mesecih boleznii je mirno v Gospodu zaspala ga. Magdalena Kodeh, roj. Breznikar, stara 86 let. V javnosti se že dolgo ni kazala, tako da niti vedeli nismo, da je zadnje čase živela pri hčerki ge. Magdi in Eisdenu. Ranjka je od srca ljubila svoje otroke in otroci so ji to ljubezen v njeni oslabeledosti zvesto vračali.

Naj počiva v miru!

Voščilo ob novem letu: Naj bi nas ŽIVLJENJE, ki se bo odvijalo v letu 1985, našlo ZRELE, BISTROVIDNE in ODGOVORNE, da bomo sposobni v polnosti vršiti svoje POSLANSTVO kot ČLOVEK, kot KRISTJAN in kot SLOVENEK.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezus v Chatillonu, Impasse Hoche, poleg Slovenskega doma. Po skoro trimesečnih delih v cerkvi, je notranjost cerkve dobila lepo in za Boga bolj spodobno obliko, kar nas bo še bolj dvigalo v naših molitvah.

Anton Stres, profesor na teološki fakulteti v Ljubljani, je 30. novembra 1984 na Katoliški univerzi v Parizu (Institut Catholique) branil svojo doktorsko disertacijo iz filozofije „Pojem svobode pri Heglu in pri Marksu“. Komisija je ocenila njegovo delo z najvišjo oceno in največjo pohvalo. Gospodu Stresu, ki si je s tem pridobil drugi doktorat, iskreno čestitamo in mu želimo obilo božjega blagoslova v službi slovenske Cerkve.

V ponedeljek, 26. novembra 1984, je v cerkvi Saint-Germain-l'Auxérois bil koncert Slovenskega okteta iz Ljubljane, katerega je napovedal tudi Radio Notre-Dame v svoji oddaji

22. 11. V prvem delu so bile na programu latinske skladbe slovenskega skladatelja Jakoba Gallusa Petelina (1550—1591) in štiri italijanske pesmi, v drugem delu pa zlasti makedonske pesmi, pa tudi Čajkovskega „Oče naš“ in še nekaj črnskih duhovnih pesmi (negro spirituals). Na koncu so dodali tudi še dve slovenski pesmi. Bil je pravi užitek poslušati ubrane glasove naših pevcev, ki so se dvignili na mednarodno višino, kar je znala ceniti številna, zlasti slovenska pa tudi francoska, publika, ki jih je nagradila z dolgim in ponovnim aplavzom. Naslednji večer je Slovenski oktet nastopil še v Auditoriju du Conservatoire de Montreuil.

Miklavževanje, ki ga je pripravilo Društvo Slovencev, smo imeli že v nedeljo, 2. decembra 1984. Marko, Darko in Simon ter drugi najmlajši so pod vodstvom gospé Ane Vičič pripravili lepo doživeto priložnostno igrice, Florence in Jasna s Klemenom in Maksijem pa so pod vodstvom sestre Slave zapeli pesem, ki so jo na koncu povzeli vsi. In že je ob napetem pričakovanju v spremstvu angelov in dveh hudih parkljev prišel častitljivi Miklavž, ki je najprej vsem položil na srce ne-

kaj za naš čas in naše razmere zelo potrebnih napotkov, za tem pa je obdaroval otroke, nato pa še starejše. Prijetno miklavževanje se je nadaljevalo ob bogato obloženih mizah — za kar se moramo zahvaliti našim gospem — v največje zadovoljstvo vseh mladih, mladih bodisi po letih bodisi po srcu. Eni in drugi so bili res veseli tega večera, za ene in za druge je bil to pravi domači družinski praznik.

Ali vsak četrtek prisluhnemo slovenskim oddajam Radia Notre-Dame? Od 20.00 do 20.25 na frekvenčni modulaciji 100,2.

MELUN

Prihodnja skupna maša bo na praznik Svetih treh kraljev, 6. januarja, ob devetih zjutraj v poljski cerkvi v Dammarie. Pokažimo, da nismo „bogaboječi“ tam, kjer ni na mestu!

LA MACHINE (Nièvre)

K skupni maši se bomo zbrali v nedeljo, 27. januarja, ob enajstih dopoldne.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Srečno novo leto! Komu najprej? Sami sebi, da bi bili res dobri, pravi

ljudje, saj je rekel Gandhi: Bodimo najprej ljudje, da se bomo mogli pogovoriti in se pogajati z vsakomur. Vemó, da je nekdo zvezal štiriletnega dečka in ga vrgel v vodo pred nekaj meseci iz golega maščevanja. Ali si morete misliti, kakšna zverina lahko postane človek, če se ne zna obvladati!

No, in če bomo ljudje, bomo lahko drugim pomagali, kar bo najboljše voščilo za novo leto.

Pri nas so se občinski možje spomnili umrlih rudarjev, ki so v jami izgubili svoje življenje, ter jim s pomočjo občinstva postavili lep spomenik.

Naš rudnik na Marini so te dni zaprli. Za praznik sv. Barbare upokojenci in vdove niso dobili nobenih daril kakor prejšnja leta.

Najstarejša Slovenka pri nas je zdaj gospa Rožetova, ki je dočakala 93 let. Bog jo živi vsaj še 7 let.

Slovenska božja služba je na Marini še zmeraj vsako drugo nedeljo v mesecu, toda udeležba je vedno manjša, tako, da naš izseljenski duhovnik premišljuje, če se mu sploh izplača še hoditi k nam. Če bi vsi prišli, bi nas bilo še okrog 15, zato iskreno vabimo: Pridite! Pridite!

J. J.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Z veselimi upi in mnogimi željami smo zajadrali v novo leto 1985. Vsem rojakom veliko milosti, blagoslova, sreče in zdravja!

Mesec družinskih praznikov je za nami. Sv. Barbaro smo s farnim občestvom lepo praznovali! Lepa hvala ge. Pepci Pečnik in g. Ludviku Kovaču za dobro postrežbo.

Miklavževanje je navdušilo staro in mlado. Zahvala pevovodju Andreju Rebolju in odboru Društva sv. Barbare s predsednikom Vinkom Razložnikom. V mladini in otrocih vsako leto sproti odkrivamo nove talente.

Sv. krst so prejeli: Stefanija Matilda Cailliau, Tony Maurantonio in Vanessa Hantjens. Želimo jim obilo božjega blagoslova.

Po dolgi, mučni bolezni, se je od nas poslovila ga. Sofija Dessaux, roj. Korenšek. Umrla je v Lievinu 5. novembra 1984 v svojem 59. letu življenja. Pogrebna maša je bila v poljski cerkvi Milenium v Lensu 8. novembra ob veliki udeležbi znancev, prijateljev in rojakov. Zapušča moža, hčerko z družino, ostarelo mater, sestri in brata. Naj se odpočije v Gospodu.

Tokrat vam pošiljamo poročilo v slikah s slovesnosti birme v Nici na nedeljo, 4. novembra 1984, ko nas je obiskal škof Lenič. Desna slika: Škof Lenič birmuje deklice v naši cerkvi. — Slika v sredini: Po končani slovesnosti škof Lenič deli rojakom spominske podobice. — Slika levo: Skupna fotografija birmancev s škofom, starši in rojaki.

Otmar in Marija Pečnik ob 25-letnici poroke.

V visoki starosti 85 let nas je v bolnici v Lensu zapustila dolgoletna trpinka ga. Marija Umek, roj. Bartolj, dne 23. novembra 1984. Bolezni svoje starosti je prenašala s tiho potrpežljivostjo. Pokopana je bila 27. novembra v cerkvi sv. Teodorja v Lensu. Naj ji bo Gospod bog plačnik.

Obema družinama in sorodnikom naše iskreno sožalje.

V letu 1984 smo imeli kar dve srebrni poroki: brata in sestre družine Pečnik. Na Veliko noč, 22. aprila, sta v Tourcoingu proslavila 25-letnico zakona g. Franek Filipjak in ga. Olga Filipjak, roj. Pečnik, 19. avgusta pa v Hulluchu g. Otmar in ga.

Franek in Olga Filipjak na dan srebrne poroke.

Marija Pečnik, roj. Hombrou. To je v zadnjih letih že četrta srebrna poroka v družini Pečnik. Srebrnoporočencem naše prisrčne čestitke. Na mnoga zdrava leta!

FREYMING-MERLEBACH

Ko to poročilo sestavljamo, sv. Miklavža šele pričakujemo. Ker mora obhoditi obširne dežele, se je za nas nekoliko zakasnil. Sporočil pa nam je, da bo zagotovo prišel v nedeljo, 16. decembra. O poteku njegovega obiska komu torej lahko poročali šele prihodnjič. Prav tako pa tudi o drugih stvareh, s katerimi bo zadnji del meseca decembra kar natrpan: o božičnih praznikih, izseljenski nedelji, silvestrovanju, novem letu.

25. novembra je, pokrepčana s sv. zakramenti, umrla v 82. letu starosti v Schönecku Ivana Steržinar in je bila tam 28. novembra 1984 pokopana. Njenim številnim svojcem naše globoko sožalje, njej pa želimo večni mir.

Vaši duhovniki in župnijski odbor Vam želijo vsem blagoslovljeno novo leto.

nemčija

STUTTART

Miklavž, Miklavž iz 300 grl. — Tudi lani Miklavž ni pozabil slovenskih otrok na Württemberškem. Kar na petih krajih jih je sklical skupaj: v Stuttgartu, Pfullingenu, Heilbronn, Urachu in Schwäbisch Gmündu. V Stuttgartu je bilo pri Miklavževi maši blizu 500 ljudi. Iz adventnih melodij, ki sta jih med mašo igrala mladinski ansambel (25 članov) in Bukovškov kvintet, smo že začutili bližino božičnega praznika z razodetjem božje dobrote, ki jo izpričuje tudi lep krščanski običaj miklavževanja.

Sporod v dvorani je bil tudi to pot pester in pristno slovenski: igranje šolske skupine, kratka igrlica, nastop angelov in parkljev, Miklavževo obdarovanje odraslih ob šaljivih

Miklavž je na prireditvi v Stuttgartu (2. 12. 1984) s svojim zvitim vprašanjem „ujel“ tudi gdč. Barbaro Weidinger, škofijsko referentko pri oddelku za tuje delavce v Rottenburgu.

vprašanih ter izročitev darilc okrog 230 navzočim otrokom.

Miklavževanje je stara krščanska navada, povezana z vrednotami, ki bi jih bilo škoda zgubiti. Vsak „nadmestek“ bo ostal le nadmestek brez prave vsebine. Človek potrebuje toplote in ne mraza. Zato priznanje in pohvala staršem za trud, da svojim otrokom izročajo ta lepi slovenski običaj miklavževanja.

Razmišljali smo o sinodi. — Tudi Slovenci, ki živimo v škofiji Rottenburg-Stuttgart, se zanimamo za škofijsko sinodo, ki je sklicana za jesen 1985. Tukajšnji škof Georg Moser namreč želi, da posamezniki in verska občestva sodelujejo pri pripravi na sinodo in dajo tudi svoje predloge.

Skupina sedmih rojakov (trojica duhovnikov, župnijski referent, 2 veroučitelja in socialna delavka) je 21. novembra lani v Stuttgartu razmišljala o temi sinode „posredovati vero prihodnjemu rodu“. Skoraj enoglasno smo prišli do prepričanja, da je bila naša družina tista, posebno še mati, ki nam je posredovala vero. Zato je bil naš predlog

Družabne prireditve slovenske skupnosti v Stuttgartu so vedno dobro obiskane. Posnetek je od „Vinske trgateve“ v Esslingenu 23. 9. 1984. Prihodnjič se bodo v tej dvorani srečali na pustno nedeljo, 17. februarja letos.

Na Miklavževo nedeljo, 2. decembra 1984, je med mašo v Stuttgartu igral mladinski ansambel adventne in božične psemi. Tudi „Sveta noč“ je bila na sporedu. Okrog 500 rojakov je s srcem in dušo prisluhnilo toplim melodijam.

na škofijo, da se sinoda posebej posveti vprašanju, kaj vse bi bilo treba ukreniti v Cerkvi, da bi prispevala h gradnji dobrih in vernih zakonov in družin. Mnenja smo bili, da bi k temu lahko pripomogle duhov-

ne vaje za fante in dekleta, ženine in neveste, zakonce in starše. Družine tujih delavcev so v posebni nevarnosti, da prenehajo biti žarišča posredovanja vere in prav zato zaslužijo posebno pozornost.

Smrt je dvakrat kosila.— Meseca novembra lani je smrt dvakrat posegla med nas. To pot si je izbrala dva starejša rojaka. V bolnici v Ludwigsburgu je 19. novembra umrl 71-letni upokojenec Ciril Štuhec, rojen v Kuršincih. Dalj časa je bolehal na ledvicah, da so ga morali voziti na

dializo. Svojo težko bolezen je potrpežljivo prenašal. Tolažbo je našel tudi v veri, saj ima brata-duhovnika. Na pokopališču v Großglattbachu bo čakal vstajenja. Naj počiva v miru. Vsem sorodnikom in znancem,

Posnetek z romanja Slovencev na Württemberškem k Ave Mariji v Deggingen, 1. 11. 1984. Fotograf kar ni mogel zajeti vseh udeležencev.

ki jih je njegova smrt prizadela, izrekamo naše iskreno sožalje.

V Remmingsheimu se je 25. novembra 1984 poslovila od tega sveta rojakinja Marija Krajnc v svojem 65. letu življenja, mati petih otrok, od katerih živijo trije v Nemčiji. Rojena je bila v Šoštanju. Februarja lani ji je umrl mož Vinko. Od takrat je tudi sama začela vidno pešati in bolezen, ki jo je že tedaj čutila (rak na črevesju), ji je hitro jemala moči. V zadnjih mesecih življenja, ki jih je preživela pri sinu Valterju v Remmingsheimu, so ji tudi drugi otroci potrpežljivo stali ob strani. V veliko tolažbo ji je tudi bilo, da se je mogla zavestno ob prejemanju svetih zakramentov pripravljati na srečanje z Bogom in svojim pokojnim možem, s katerim sedaj skupaj počivata na pokopališču v Rottenburgu. — Vsem otrokom, sorodnikom in znanec naše tople sožalje, pokojni Mariji pa včeni mir in pokoj!

RAVENSBURG, ULM

Na prvo adventno nedeljo, 2. decembra, je referent za tujce pri škofiji Rottenburg-Stuttgart kanonik msgr. Jürgen Adam blagoslovil tukajšnjim Slovincem prostore, ki so jih dobili v uporabo v hiši bivšega župnišča v Blausteinu, kraju, ki je kakih devet kilometrov oddaljen od Ulma.

Ko je pred dobrima dvema letoma prišel med Slovence v te kraje podjetni augsburški izseljenski župnik Jožko Bucik, se je zdelo, kot da na področju od Ravensburga do Ulma skupaj z Novim Ulmom ne bo našel kaj prida slovenskih vernikov.

Hiša, v kateri so prostori Baragovega slovenskega doma.

Pa se je zgodil skoraj čudež in pridni duhovnik gospod Bucik mora zdaj upravljati in oskrbovati kar tri živahne župnije, augsburško, ulmsko in ravensburško.

Zaradi vse bolj številnih srečanj in mnogih oblik pastirskega delovanja se je pokazalo, da verni Slovinci na področju od Ulma do Ravensburga potrebujejo stalne prostore, kjer bodo imeli svoje središče in kjer se bodo lahko redno in priložnostno shajali k verouku, predavanjem, pogovorom, raznim vajam in podobnemu. Sreča se jim je široko nasmehnila, ko jim je škofija Rottenburg najela in adaptirala prostore nekdanjega župnišča v Blausteinu. Seveda so pri urejanju veliko pomagali tudi farani sami in tako so na prvo adventno nedeljo lahko dočakali slovesnost blagoslovitve.

Začelo se je s popoldansko mašo v blausteinski župnijski cerkvi svetega Martina, kjer se je zbralo veliko število ulmskih Slovencev s številnimi gosti iz Ravensburga, Augsburga pa tudi mnogih drugih krajev našega nemškega zdomstva. Somaševalo je kar osem duhovnikov: poleg glavnega maševalca, narodnega delegata msgr. dr. Janeza Zdešarja, ki je tudi zelo lepo pridigal, še domači zdomski župnik Joško Bucik pa rottenburški kanonik msgr. Jürgen Adam, bližnji sosed iz Pfullingena Janez Demšar, dr. Franc Felc iz Francije, ki je dolga leta misijonaril na našem področju, prijateljski hrvaški zdomski duhovnik Ilija Kristić, dragi gost iz Slovenije, župnik iz Naklega, Stane Zidar, in domači župnik iz Blausteina Otto Moser. Med mašo je prelat Adam v lepi slovenščini dejal:

„Dragi bratje in sestre, danes je za vse nas vesel dan. Na to prvo adventno nedeljo smemo blagosloviti prostore slovenske katoliške misije v Blausteinu. Pri sveti evharistiji se bomo za to zahvalili Bogu. Pri našam vam prisrčne pozdrave in dobre želje našega škofa dr. Georga Moserja. V njegovem in v svojem imenu vam kličem dobrodošlico, posebno še monsignorju Zdešarju in drugim slovenskim sobratom. Pri tej sveti maši prosimo Boga za nje-

gov blagoslov vsem Slovincem v naši škofiji, v Nemčiji in tudi rojakom v domovini. Naj vlada v tem slovenskem verskem središču živahno delovanje! Bog daj, da bi vi, dragi slovenski bratje in sestre, v tej hiši našli veliko veselja in tolažbe. Bog vas blagoslovi in še posebej vaše drage otroke.“

Sveto opravilo je ves čas spremljala ubrana pesem kvinteta Gorenjci iz Naklega, ki je prav za to priložnost skupaj s svojim župnikom Stanetom Zidarjem prišel iz Slovenije. Kvintet je že prejšnji večer sodeloval tudi pri slovenski maši v Ravensburgu, ki jo je opravil skupaj z domačim župnikom Bucikom gospod Stane Zidar, nato pa je pridrill koncert še pri miklavževanju, kar je bilo pač najlepše darilo zvestim, požrtvovalnim in dobrim ravensburškim Slovincem.

Po maši je pred cerkvijo že čakala glasbena skupina Lojzeta Landekarja in z godbo pospremila množico Slovencev in njihovih gostov skozi Blaustein do hiše, kjer je msgr. Adam blagoslovil prostore slovenske katoliške misije, ki smo jih v spomin na našega velikega misijonarja škofa Ireneja Friderika Baraga poimenovali *Baragov slovenski dom*.

Nato je sledila v blausteinski župnijski dvorani svečana akademija pod Baragovim geslom: „**POSKRBI ZAME, MOJ GOSPOD, DA TI BOM MOGEL SLUŽITI V SKLADU Z VSEMI TVOJIMI DAROVI, DA BOM MOGEL ZMEROM RAVNATI TAKO, KAKOR ŽELIŠ TI, O JEZUS, KI TE TAKO ZELO LJUBIM!**“ Pozdravni govori so se prepletali s kulturnim sporedom, ki so ga ob pomoči Augsburganov pripravili ulmski Slovinci, najlepši in največji delež pa so prispevali Gorenjci iz Naklega — marsikatero oko se je ob njihovem petju orosilo in mnogo poslušalcev je dejalo, da tako lepega petja še niso slišali.

V tem prazničnem razpoloženju je nakleski župnik Stane Zidar prebral pismo narodnega ravnatelja za izseljensko dušno pastirstvo škofa dr. Stanislava Leniča, ki pravi med drugim tudi tole:

„Dragi slovenski rojaki v Ulmu! Z

Prelat Jürgen Adam blagoslovlja prostore slovenske katoliške misije v Blausteinu, ob njem na desni domači župnik Jožko Bucik.

Ulmski in augsburški pevci pod vodstvom svojega priljubljenega župnika Jožka Bucika pejejo Zdravljico.

veseljem sem sprejel vest, da boste 2. decembra letos doživeli lepo slovesnost blagoslovitve vašega novega slovenskega centra. K slovesnosti potujejo tudi naši dragi pevci in Naklega. Po njih uporabljam priložnost, da vam tudi jaz k vašemu novemu domu iskreno čestitam in tudi prosim božjega blagoslova. Naj vas novi dom družijo v pristno slovensko in krščansko skupnost. Bog daj, da bi v njem doživeli veliko lepega, plemenitega in v vsakem oziru koristnega za ohranitev vaše narodne zavesti in vaše krščanske omike in vere."

Akademiji je sledila še pogostitev, ki so jo skrbno in z ljubeznivo požrtvovalnostjo pripravili mnogi člani našega župnijskega občestva. Za veselo razpoloženje je do poznih večernih ur igrala glasbena skupina Lojzeta Landekarja.

Ko smo se razhajali, smo čutili, da nam je zdaj tujina manj tuja, saj smo tudi v njej lahko povezani v pristno slovensko krščansko skupnost.

FRANKFURT

Lani nas je sv. Miklavž obiskal zelo zgodaj. Na prvo adventno nedeljo je prišel v spremstvu angelčkov in dveh parkljev. Otroci so ga v dvorani pričakali s pesmijo. Zapeli so mu: O Miklavž preljubljeni, čaka mo nocoj te vsi, da prineseš nam

darov, parklje pa spodiš domov! Čeprav niso imeli veliko časa, so se naučili in korajžno zapeli.

Sv. Miklavž se jim je zahvalil za lep sprejem, potem pa najprej nagovoril odrasle. Dal jim je lepe napotke, kaj naj delajo, da bodo prišli v nebesa. Otroke je spraševal in jih obdaril s sladkarijami. Vsak pa je dobil tudi lepo knjigo, da bodo mogli doma brati slovensko besedo in bolje poznati sveto pismo.

Na koncu je obljubil, da bo tudi drugo leto prišel, če bodo pridni. Nekaj otrok je manjkalo, ker so spregledali, da je sv. Miklavž tako zgoden. Dobro je vedno prebrati obvestila. Upajmo, da drugo leto ne bodo spregledali.

V soboto, 8. dec. 1984, smo imeli pripravo na božič. Pogovor o molitvi danes. V kripti cerkve sv. Bonifacija se nas je nekaj zbarlo. Ne veliko, a tistim, ki so prišli, ni bilo žal, saj so obogatili svoje poglede, kako naj danes molimo, da bo molitev spet dobila tisto mesto, ki jo v krščanskih družinah mora imeti. Obnovo smo zaključili s sv. mašo, saj je bil praznik Brezmadežne. Pri maši smo prosili, naj nas ona spet nauči moliti in nam pokaže pot k Bogu.

OBERHAUSEN

Začetek decembra so tudi pri nas zaznamovana srečanja z Miklavževim obiskom. Pričakali smo ga v različnih krajih in v vsaki skupini na svojski način. V Castropu nam je naša stalna gostiteljica Marica v svojem lokalu postavila na mizo nekaj sladkarij in jo okrasila s šopki

roč. Tam se najdemo le bolj odrasli in nam je to zadostovalo.

V Oberhausnu smo imeli Miklavževo srečanje na njegov godovni dan. Nekoliko smo čakali, da smo prišli vsi skupaj in smo medtem pečili vse pemi, ki smo se jih naučili pri verouku. Potem pa še nekaj adventnih in božičnih skupaj s starši, ki so bili zraven. Pred Miklavžem sta potem Rudolf Boben in Tomaž Draxler zaigrala igrico. Spremljali smo, kako nastane tudi v nebesih lahko zadrega, ko ima sv. Miklavž toliko opraviti za svoj god med otroki na zemlji. Rešilo se je tam gori seveda vse pravočasno in smo dobili „vrečke rdečke“. Potem smo še malo posedeli v naši dvoranici in uživali dobrote, ki so jih pomagale pripraviti Miklavžu nam znane pomočnice.

V Moersu smo se zbrali na nedeljo za Miklavževim godom. Pri maši je bilo tokrat izredno veliko ljudi. Tako se je dvorana Don Boscovega doma takoj napolnila do zadnjega mesta. Tu smo imeli nekoliko daljši program. Oblikovali smo miklavževanje v kratko adventno in božično akademijo. Recitirali so otroci, ki prihajajo v Slovensko veroučno šolo v Repelenu. Teksti znanih slovenskih pesnikov in pisateljev so nam v umetniško oblikovani besedi prinašali v dvorano skrivnosti bližnjih praznikov. Igrico nismo imeli tu tako do kraja naštudirano, toda iz-

najdljivost igralcev Aleksandra Kešpreta in Tomaža Drakslerja je nadoknadila manjkajoče in celo vzbudila med poslušalci odobravanje in navdušenje. Zapel je tudi zbor Slovenski cvet. Vso predstavo je povezovala ga. Fanika Kešpert. Miklavž se je spet izkazal s svojimi vrečkami, polnih dobrot. Zahvalil se je vsem ženam, ki so napekle sladkarije, pa tudi vsem ostalim pomočnikom.

Enako praznovanje je bilo tudi v Krefeldu naslednjo nedeljo. Tudi tam so otroci pripravili igrico z isto vsebino. Nastopala sta Danijel Gašparič in Brigita Forjan ter otroci, ki sodelujejo pri naših veroučnih srečanjih.

V Oberhausnu smo imeli v soboto, 24. 11. 1984, *srečanje slovenske mladine*. Zbralo se je 16 fantov in deklet iz Krefelda, Moersa in Oberhausna. Pričakovali smo jih tudi iz drugih mest, pa so bili tokrat zadržani. Srečanje je bilo namenjeno nekoliko spoznavanju med mladimi Slovenci. Imeli pa smo pripravljen tudi zelo duhovno usmerjen pogovor. Razdeljeni v manjše skupine smo iskali vrednote našega življenja. Vsaka skupina je debatirala svojo temo: o mladosti, veri, Cerkvi, družini in prijateljstvu. Glavne misli so zapisnikarji zbrali v poročilu. To je potem zastopnik skupine predstavil vsem. Zbrani spet skupaj smo

Otroci šolskega tečaja so svetemu Miklavžu lepo zapeli.

POSEBNO OBVESTILO

Sorodniki iščejo kakršnokoli sled za Ivanom Jazbecom (roj. 3. 10. 1936). Zagotovo vedo samo, da je bil l. 1956 v Essnu. Potem je menda kmalu odšel iz tega mesta in za njim se je izgubila vsaka sled. Vsa kega, ki se ga spomni, ali bi znal pojasniti vsaj delno njegovo usodo, prosijo sorodniki, da se javi na tel. 0208/89 41 36 (Nemčija) ali pa na naslov slovenskega duhovnika v Oberhausnu.

namreč zapisnike delno še dopolnili in odgovorili na vprašanja, ki so nastala v pogovoru v skupinah. Ta zaključni pogovor nam je dal slutiti, da nam je ostalo še veliko nejasnosti, ki bi jim radi prišli do dna. Zaključili smo z mašo v kapeli naše hiše. Odmevi na tako zbiranje bodo gotovo še prišli iz vrst udeležencev. To pa bo, upamo, tudi najboljša reklama za ponovno srečanje in še povabilo tistim, ki se nam tokrat niso mogli pridružiti.

BAVARSKA

● *Maše v novembru* so bile, kot je to že dolga leta običaj, lepo obiskane. K temu pripomore predvsem to, da postajajo ceste z zimo težje prevozne, gotovo ga privabi ljudi v cerkev tudi misel na naše rajne in misel na našo usodo.

● Seveda pa je bila zdaleč najboljša obiskana maša ob *miklavževanju*: kar blizu 300 se nas je zbralo k njej.

V dvorani nas je predvsem zabaval sveti Peter s svojo dobrohotno ihto, iskrenostjo in pristnostjo. Radi mu priznamo velik igralski talent, in zares bi ga manjkalo na miklavževanju, ko bi ne mogel nastopiti. To pot smo ga opazovali na nebeski pošti, kjer je imel polne roke dela s telegrami, pismi, paketi, telefonskimi klici... Pri delu mu je pomagal vedno dobri sveti Anton, pa kajpada angeli, ki so bili letos še posebej lepi — vsaj tako je bilo slišati. (Ta vloga je postala že kar nekaka pravica osmega in sedmega razreda.) Zabaval nas je tudi nevidni Jurček s svojimi željami po telefonu, pismih in telegramu. Na koncu nas je celó za spoznanje preveč užalostil, ko je poprosil svetega Miklavža, naj mu prinese drugomamo, ker mu je njegova umrla. Mogoče je bila ta kaplja pelina za veselo razpoloženje na miklavževanju malo pregrenka.

Sveti Miklavž je bil veličasten, pa obenem ves človeški, razumljiv in topel. Klical je otroke, jih spraševal in nagovarjal, se menil s tistimi v dvorani, pa seveda med vse — čez sto jih je bilo — razdelil vrečke s prvim zakladom sladkosti. (Najbrž je prav njegova dobrota vsakoletno glavno oznanilo tega večera.)

Parklji so bili mladi, razposajeni, a jih je imel sveti Miklavž trdo na vajetih, najbrž za njihov okus preveč — radi bi še marsikakšno „vra-

Sveti Miklavž se v Münchnu poslavlja od slovenskih otrok.

golijski" naredili. A so le prišli vsaj v neki meri na svoj račun. Vsekakor so izrazili željo, da bi smeli že prej na oder, saj — tako so rekli — „se nas že noben otrok več ne boji“.

● **Sobotno šolo** smo imeli v decembru kar trikrat, saj nam že skoraj zmanjkuje časa z pripravo na materinski dan, pa tudi sicer letos s poukom malo zastajamo. Med zadnjo šolo pred počitnicami smo imeli šolsko spoved kot pripravo na božič.

● **Pevski zbor** se je zbral k družabnemu adventnemu večeru, kjer je nekoliko „izmeril daljo in nebesno stran“ (Župančič) — vsakdo je povedal nekaj misli k delu zbora — in nekoliko pokramljal in zapel, kajpak ne ob ravno prazni mizi. Vsaj enkrat na leto je takšno srečanje prav potrebno in zaželeno.

● **Krščen** je bil Martin Škrabl, sin Stanislava in Bernardke, roj. Kobale. Fantku želimo vse dobro v življenju, staršem pa iskreno čestitamo!

nizozemska

V Lindenheuvelu je v začetku novembra 1984 društvo sv. Barbare imelo prijeten *družinski večer*. Gosti so bili lepo pogoščeni. Za muziko so poskrbeli Pepi Ložnik in njegov sin Martin ter Tone Kropivšek in njegov sin Anton. S pevsko točko je pogumno nastopil tudi desetletni Marko Kropivšek in doživel lep aplavz. Pravo družinsko vzdušje.

Lani v novembru so naše organizacije na področju Heerlena in Brunssuma skupno priredile *martinovanje*. Obisk, organizacija in razporejenost so bili odlični. Prosto zabavo je v okviru SIM v splošno zadovoljstvo vodil ansambel Diamant iz Murske Sobote. Bil je prijeten večer.

Da bo to srečanje koristno ne samo za plesalce, ampak tudi za tiste, ki znajo in hočejo MISLITI ter imajo malo več sive materije pod svojim skalpom, pa se bo moralo doma še marsikaj spremeniti.

Miklavževanje: Prvo nedeljo v decembru 1984 nas je na povabilo društva sv. Barbare obiskal sv. Miklavž. Mladina ga je pričakala v gostilni ge. Deželak v Brunssumu. Mladi in starejši so doživeli prav prijetno urico.

Slov. folklorna skupina je v novembru imela svoj družinski večer. V decembru je ta skupina za svoje člane organizirala skupen izlet po Holandiji.

Na povabilo naše Folklorne plesne skupine je 3. 12. 1984 v Brunssumu nastopila Folklorna plesna skupina Abrašević iz Jugoslavije.

Naši ranjki: V Heerlenu je umrla ga. Mija Schievern, roj. Reberšek, stara 64 let, sestra našega zvestega sodelavca g. Stanka Reberška. Zapušča moža, sina in dve hčerki. Dobro ženo priporočamo v molitev in hvaležen spomin.

V Heerlerheide smo se z molitvijo in pesmijo poslovili od umrlega Franca Groslja, ki se je rodil v Koprivnici leta 1915. Ranjki g. Franc je bil pri Slovencih in domačih poznan in cenjena osebnost. V njegovi gostilni so naši odbori često imeli svoje seje. Bil je miren, vljuden, vedno pripravljen napraviti uslugo. „Zvon“ mu je v slovo zapel: Glejte, kako umira pravični. Ženi ge. Nellie in otrokom izražamo krščansko sožalje.

Naj počiva v miru!

MOLITEV

Ob tej molitvi, ki jo je sestavil Desiderius Erasmus (1469 — 1536), RAZMIŠLJAMO vse dni leta 1985.

*Gospod Jezus Kristus,
Ti si Pot, Resnica in življenje.*

*Ne dopusti, da bi se ločili
od Tebe, ki si Pot.*

*Ne dopusti, da bi dvomili o Tebi,
ki si Resnica.*

*Daj, da bomo mir iskali pri Tebi,
ki si življenje.*

*Daj, da bomo verovali in postopali
po navdihih Tvojega svetega Duha.
Amen.*

švedska

KÖPING

Nedelja med našimi rojaki v Köpingu ima nekaj tistega nadiha, ki je značilen za naše podeželske fаре v Sloveniji. Ljudje se ne le poznajo med seboj, ampak enostavno čuti-jo, da spadajo skupaj in da so kot nekakšna razširjena družina.

Zdanjo nedeljo v novembru, 25. novembra, je bila tam zopet slovenska maša. Kratka uvodna misel in evangelij pa sta bila v švedščini. Naša evharistična srečanja tako postajajo dvojezična kot v slovenskih župnijah v Združenih državah in v Kanadi, tam seveda predvsem zaradi narodnostno mešanih družin in zaradi tretje in četrte generacije slovenske mladine, ki ne razume več slovensko, v Köpingu pa, ker je na četrto nedeljo v mesecu to edina katoliška maša v tem kraju in se je udeležijo tudi nekateri Švedi ter priseljenci, ki slovensko ne razumejo. Pri maši je bilo tudi nekaj Vietnamcev. Zbrani tako z vseh vetrov, smo lahko ponovno odkrili, da nas

*Miklavževa prijaznost ne ostane
brez odgovora.*

ne združuje le beseda, ki jo slišimo in delno razumemo, ampak predvsem skrivnost zakramenta in božji Duh, ki vžiga v nas ljubezen in čut za skupnost.

GÖTEBORG

V Göteborgu je Miklavž prišel s tridnevno zamudo — šele v soboto, 8. decembra, zvečer. Pa ne da bi nalašč preizkušal otroško neučakovanost, ampka iz obzirnosti do očkov in mamic, od katerih bi se med tednom mnogi ne mogli srečati z njim zaradi popoldanske izmene v službi.

Korajžni so slovenski otroci v Göteborgu in lepo jim teče slovenska beseda. To niso le pokazali Ann Marie, Gabriela, Ann Kristin, Jože in Silva, ki so najmlajšim povedali nekaj o Miklavževi dobroti in o njegovem svetništvu, ampak kar vsi obdarovanci, ki so se prav po domače pogovorili z Miklavžem, ko jim je izročal svoja darila.

švica

„Prišel bo svet' Mihel z vinske gorice . . . , prišel bo svet' MARTIN, z mošta bo delal vin' . . .“ je zapel kvartet Kranjci in zaigral Slovenjakvintet na odru, da se je mogočno razlegalo po dvorani. Govorjenje med obiskovalci se je utišalo, srca pa so malodane začela utripati kar po taktu. Bilo je to na martinovanju na Martinovo soboto, 10. novembra 1984, v gostišču St. Urs v Biberistu pri Solothurnu. Poldrugo uro so se nato vrstile še druge pesmi in viže, katerim sta jih nekaj pridružila Mladen in Dagmar Rodella, vmes pa je Maksovo šaljivo pripovedovanje spravljal prisotne v dobrovoljen smeh.

Ker je martinovanje '84 bilo že deseto (torej že majhen jubilej), so nazadnje bila podeljena še zahvalna priznanja Mariu Gosgnachu, Martinu Brumcu in Rudiju Pernatu kot soustanoviteljem in rednim pripravljalcem te vsakoletne prireditve. Posebna pozornost in zahvala je bila namenjena Mariu, ki se je jese-

ni vrnil z družino v svojo domovino, in je zato prejel v dar priložnostni spominek.

Kakor je napovedovalec Milan Greiner, ki je spretno povezoval posamezne točke uvodnega sporeda, udeležence pozdravil s prvo kitico Prešernove Zdravljice, tako jih je na koncu povabil z zadnjo kitico iste pesmi: „Nazadnje še, prijat' lji, kozarce zase vzdignimo . . . !“

Pozno v noč se je nato med delitvijo zadetkov na srečelovu, ob dobri kapljici in pretežno domačih jedilih odvijala godba in pesem, za katero vedro razpoložena pevka Metka ni nikoli v skrbeh. Urne pete in nasmejani obrazi pa so izražali radost, budili upanje in hkrati v dobršni meri potrjevali dejstvo, da se Slovenci, enako v tujini kot doma, želimo in znamo skupaj zbrati in poveseliti, pa tudi gojiti čut za dobro, koristno in potrebno. Zato pa „dokaj dni — naj živi — vsak, kar nas dobrih je ljudi“ (iz Prešernove Zdravljice).

Miklavževanje — Lani (t. j. decembra 1984) je zaradi koledarskega položaja dni Miklavž kar nekoliko pohitel s svojim obiskom in obdarovanjem otrok. Že na nedeljo, 2.

Jožica in Zvonko Pegan sta 8. septembra 1984 obhajala 25-letnico poroke v Meilenu v družbi sorojakov. Čestitamo in jima želimo, da bi še obhajala 50-letnico!

decembra, je popoldne v Solothurnu prinesel pričakovanja polnim malčkom in tudi že malo večjim otrokom „veselje, srečo in radost“, kot se mu je pojoč zahvalila ena izmed deklic. Vse to troje in še kaj je v veliki meri odsevalo z otroških obrazov, zato je živahno potekal pogovor med Miklavžem in otroki, od katerih mu je večina rada in pogumno postregla s kratko pozdravno pesmico. Pozna se pa, da otroci odraščajo v tujini, zato je bil Miklavž skoraj primoran govoriti deloma dvojezično. Nič čudnega torej, če je zlasti starše povabil, naj se še bolj posvetijo rabi slovenske jezika doma v družini, da bo drugo leto dvojezičnost manj potrebna.

Po Miklavževem odhodu se je veselo razpoloženje nadaljevalo med okrepčilom. Med otroki je bilo videti in slišati njim lasten živžav, odrasli pa so uporabili lepo priložnost za medsebojni pogovor in domačo pesem ob spremljavi harmonike. Če bi namreč pesem utihnila — kar Bog ne daj —, bi verjetno začelo usihati še marsikaj.

Čas je začel prehitro priganjati ljudi domov, krepil jim je prijetno upanje na veselo srečanje z Miklavžem prihodnje leto. Bog povrni in hvala vsem za vse!

Podoben „obred“ in potek miklavževanja je bil istega dne tudi v Zürichu. Miklavža je ob njegovem prihodu pozdravil otroški zbor s pesmijo, ki jo je na harmoniko spremljala neka deklica. Zato je seveda prav člane tega zborčka Miklavž najprej obdaroval, nato pa še vse druge otroke. Na oder je poklical tudi nekaj odraslih in če mu niso znali odgovoriti, jih je parkelj kar v verigo vkljenil. Za slovo od Miklavža pa nam je „pomahal“ še prijazen prizorček: Dve predšolski deklici sta Miklavžu prinesli v dar svoje risbe in mu jih izročile z besedami: „To je pa za tebe.“ — Po stari navadi smo nato ob domačih klobasah in okusni kapljici še malo posedeli in pokramljali.

Hvaležni Miklavžu za njegov obisk in vsem, ki so pripravili miklavževanje, smo se počasi razšli v upanju, da se bomo prihodnje le-

slovinci ob meji

KOROŠKA

Slovenski dijaki in dijakinje iz Modestovega doma in Slomškovega doma ter provincialne hiše šolskih sester so 8. decembra poromali h Gospe Sveti. Maševal jim je letošnji novomašnik Peter Olip. — Dolgoletnih izseljenski duhovnik v Avstraliji, dr. Janko Mikula, je dočkal 29. oktobra 80 let življenja. Rojen je bil v Ločah ob Baškem jezeru. Čestitkam se pridružuje tudi Naša luč. — Sodaliteta slovenskih duhovnikov se je 11. oktobra poklonila svojemu bivšemu članu, škofu dr. Gregoriju Rožmanu. Temu velikemu sinu Koroške so vzdali ob 25-letnici smrti v Šmihelski cerkvi spominsko ploščo. — V Slomškovem domu v Celovcu so 18. oktobra privedile stanovke Misijonski večer. Šolska sestra Mirabilis iz Zaira je zapela zahvalno pesem v svojem jeziku. — Nad 300 misijonskih prijateljev se je udeležilo v Modestovem domu v Celovcu misijonske tombole. Prodanih je bilo 8000 srečk. Čisti dobiček v višini 30.000 šilingov je bil dan v misijonske namene. — Misijonska akcija, ki jo vodi že 30 let slovenski pastoralni urad v Celovcu, je v teh letih

to zopet srečali s priljubljenim prijateljem otrok.

Čez teden dni se je Miklavž ustavil pri naših otrocih in jih obdaril še v *Oltnu*. Otroci so ga z veseljem pričakali v soboto, 8. decembra, zvečer, na praznik Brezmadežne. Kakor Miklavž osrečuje otroke, tako tudi otroci znajo njega razveseliti. To se je lepo pokazalo ta večer, zato je celotno ozračje bilo še posebno prisrčno.

Bog povrni in hvala Miklavžu za obisk in darove, vsem drugim pa za vse, kar je kdo pripomogel k lepemu večeru med Miklavževim obiskom in po njegovem odhodu!

Dne 17. novembra 1984 je v Schö-

podpirala 700 misijonskih bogoslovcev in sester. Posebno se je odlikovala selska fara, ki je v teh letih podpirala kar 70 misijonskih bogoslovcev in doživela 20 novih maš teh, ki so jih podpirali. — Moški zbor Slov. prosvetnega društva Edinost je izgubil svojega pevovodja. Pokojni Valentin Hartman je zbor vodil 50 let. — Slov. prosvetno društvo Zvezda v Hodišah je 28. oktobra praznovalo 80-letnico delovanja. Pri spominski proslavi je sodelovalo 9 različnih skupin. Proslave se je udeležilo nad 400 ljudi. — Število prijav k dvojezičnemu pouku na Koroškem se je letos nekoliko povečalo. Dvojezični pouk oziroma slovenščino obiskuje letos 2235 šolarjev. To je 43 več kakor lani.

GORIŠKA

Goriški nadškof je imenoval za novega župniškega upravitelja župnije Zgonik, nekdanjega urednika Salezijanskih knjižic, g. Franca Štuheca. — Od četrtega do nedelje 21. oktobra so imeli v Gorici Koroške dneve. V katoliškem domu je bila odprta razstava Mohorjevih knjig, seja odbornikov obeh Mohorjevih družb (Celovec in Gorica), v nedeljo pa koncert pevskega zbora Rož iz Št. Jakoba. Na poti tja je zbor pel tudi v cerkvi v Ukvah v Kanalski dolini. — Na misijonski prireditvi v Kat. domu v Gorici so gostovali igravci iz Vogrč na Koroškem. Na oder so postavili komedijo Danca Holberga Jepe s

nenwerdu pri Oltnu zaradi hude bolezni *umrla* Ljudmila (Milka) Häuserman, roj. Črnič. Rodila se je 3. avgusta 1928 v Boginji vasi v Beli Krajini. Odrasla je v dokaj skromnih razmerah in življenje ji ni prizanašalo s preskušnjami. Zato se je pred 17 leti poslovila od družine in se podala v Švico. Pokopali smo jo 21. nov. 1984 na pokopališču v Schönerwerdu, kjer sta pred pogrebom domači župnik in slovenski duhovnik p. Damijan zanjo opravila v cerkvi sveto daritev.

Jožica in Zvonko Pegan sta 8. septembra 1984 obhajala 25-letnico poroke v Meilenu v družbi sorojakov. Čestitamo jima in želimo, da bi še obhajala 50-letnico!

hriba. — Zveza slov. kat. prosvete v Gorici je organizirala 4. nov. obisk gonarskega pokopališča, kjer počivajo mnogi naši rojaki, ki so jih fašisti odvedli tja leta 1942. V farni cerkvi je bila najprej zadušnica, ki jo je imel msgr. Humar, nato polaganje vencev na pokopališču. — Kmečka banka v Gorici je 31. oktobra slavila 75-letnico delovanja. Proslava je bila v Kulturnem domu.

TRŽAŠKA

Slomškov dom v Bazovici je praznoval 12. oktobra 20-letnico delovanja. Tržaški oktet je najprej zapel Prešernovo Zdravljico. Bil je več govorov. Čestital je tudi tržaški škof. — Župnija sv. Tomaža na Pesku je praznovala 30-letnico življenja. Ustanovljena je bila, ker je stara farna cerkev sv. Andreja leta 1947 prišla pod Jugoslavijo. Leta 1954 je bila sezidana nova cerkev, posvečena Brezmadežni. Načrte zanjo je napravil torontski rojak g. Vilko Čekuta, poslikal jo je Tone Kralj. — Tudi na Tržaškem so imeli Koroške dneve. V soboto, 20. oktobra, sta v Mavhinjah prepevala koroška zbora: Korenika iz Šmihela in moški oktet iz Suhe. Nazaj grede so se v nedeljo oglasili v Benečiji in peli pri maši v Gornjem Tarbiju, popoldne pa imeli v farni dvorani koncert slovenskih pesmi. — V Peterlinovem domu v Trstu so privedli Omanovo razstavo in v ponedeljek, 22. oktobra, so imeli Koroški večer z branjem del živečih pisateljev. — Že teden prej je gostovala v Marijinem domu v Trstu skupina gojenk sestrške šole iz Št. Petra v Rožu. Igrali so Rebulovo Sinja gora Horeb. Režijo je vodil Peter Sticker. — Oktobra so slavili v Trstu 30-letnico priključitve k Italiji. Trst je obiskal tudi predsednik vlade Craxi. 26. oktobra je sprejel tudi Enotno slovensko delegacijo, ki ga je seznanila s problemi slovenske manjšine v Italiji. Škof Belloni je pri maši opozoril, da mora večina spoštovati manjšino, ker pred Bogom smo vsi enaki. Že prej je bil v Trstu tudi zunanji minister Andreotti, pri katerem se je tudi oglasila Enotna slovenska delegacija. — Slovensko planinsko društvo (SPD) v Trstu je praznovalo 80-letnico obstoja. Proslava je bila v Kulturnem domu v Trstu.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Slovenske matice mrtvih je napolnilo v roku enega leta spet 81 novih imen. Njim se pridružuje še 14 drugih, za katere smo zvedeli med letom, pa so umrli že prej. — Brisbanski Slovenci so imeli v adventu in čez božič svojega duhovnika. Župnik iz Dramelj pri Celju, g. Vlado Zupančič, ki je na obisku v Avstraliji, jih je oskrboval. — Slovenska kat. Misija v Sydneyu je 2. decembra priredila razstavo ročnih del. — 29. oktobra je obiskalo slovensko cerkev v Merylandu 67 rojakov iz Združenih držav. Avstralski Slovenci so jim pripravili lep večer. — Na župnijski praznik patrona sv. Rafaela je Slovencem maševal upokojeni škof, frančiškan g. Ignacij Dogett. Pri maši je bila skupna slovesnost zakonskih jubilejev. — Po enoletnem delovanju v Avstraliji se je 4. novembra vrnil domov frančiškan p. Bernard. Morda so krivi malo tudi verniki, da pater ni vzdržal tri leta v Avstraliji, ker so vsaj nekateri vse preveč brezbrizni za vse, kar zadeva Cerkev in slovenstvo. —

Slovensko društvo Melbourne je v novembru praznovalo 30-letnico delovanja. Nabirko 258 dolarjev so namenili skladu bodočega doma počitka.

ARGENTINA

V Slomškovem domu v Ramos Mejja so 3. novembra praznovali 30-letnico slovenske zadruge Sloga. — Društvo Slovencev v Mendosi je praznovalo 35-letnico kulturnega delovanja. Največja pridobitev je obnovljeni kulturni dom. Proslavo so združili s praznovanjem slov. narodnega praznika. — V zadnjem času sta bili v Buenos Airesu dve razstavi. Svoja dela je razstavljal akademski kipar France Ahčin in tržaški Slovenec, slikar grafike evropskega slovesa, Jože Špacal. — Ob 25-letnici smrti ljubljanskega škofa in izseljenskega dušnega pastirja, škofa dr. Gregorija Rožmana, so v Slovenski hiši v Buenos Airesu priredili 25. novembra spominsko proslavo. — Ob 40-letnici Narodnega odbora za Slovenijo je izšla peta številka Svobodnih pogledov z naslovom Krščanska demokracija in Slovenci. Brošuro je napisal Pavle Rant. — V Buenos Airesu je 28. novembra umrl časnikar in ravnatelj slovenskega srednješolskega tečaja, g. Pavle Rant. Rodil se je l. 1923 v Kranju. — 3. decembra je v Buenos Airesu umrl slovenski mladinski pisatelj g. Mirko Kunčič, znan pod imenom Ko-

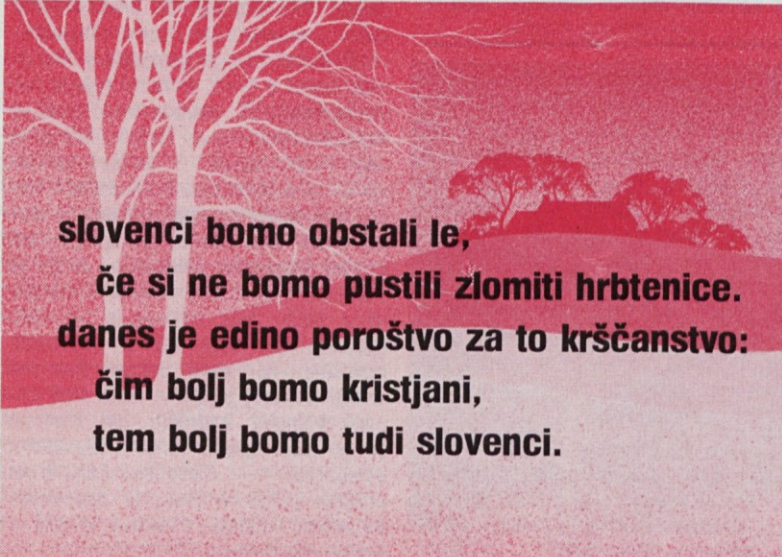
tičkov striček, kakor se je podpisoval v dnevniku Slovenec. Star je bil 85 let.

KANADA

V župnijski šoli je v tekočem šolskem letu pri Mariji Brezmadežni vpisanih 158 otrok, ki so razdeljeni v 11 oddelkov. — Pri Mariji Brezmadežni v Novem Torontu so pripravili 13. oktobra Koroški večer. Čisti dobiček je namenjen Mohorjevim domovom v Celovcu.

ZDA

Društvo najsvetejšega imena Jezusovega v Clevelandu je praznovalo 11. oktobra zlati jubilej. Zahvalno mašo je imel clevelandski škof Pilla. — Slovenci iz Milwaukeeja so priredili v Triglavskem parku vinsko trgatav. Lepo vreme je privabilo tudi rojake iz Chica-ga in Waukegana. — Oktobrska prosvetna ura pri sv. Cirilu v New Yorku je bila zelo dobro obiskana. Poživili so jo člani Slovenskega gledališča iz Toronta, ki so zaigrali italijansko dramo: Štiri redovnice zaslišujejo. Dogaja se med zadnjo svetovno vojno. — Oktobra so čikaški Slovenci priredili „Slovenski dan“. — Tudi rojaki iz Clevelanda so prišli tja. — Slovenska izseljenska Matica si prizadeva, da bi povečala rdeč vpliv na slovenske izseljence, posebno v ZDA. Vodstvo je pripeljalo v Cleveland Ljubljanski oktet. Koncert je bil dober. Malo čudno je pa bilo nabitranje denarja v Clevelandu za opremo Ljubljanske bolnice, ki jo nameravajo kupiti v ZDA. Izseljenska Matica hoče v naslednjem letu začeti z neke vrste Rodno grudo v angleščini. Urednik Ameriške domovine je v uvodniku zapisal, naj bi doma raje denar, ki ga dajejo za razna osvobodilna gibanja po svetu, namenili za res potrebne instrumente za bolnice. — Na občnem zboru clevelandske slovenske pristave so izvolili nov odbor. Predsednik je postal dr. Mate Roesmann. — V nedeljo, 11. novembra, so pri sv. Vidu v Clevelandu imeli spominsko proslavo za pokojnim škofom dr. Rožmanom, ki je pred 25 leti umrl v Clevelandu. Koncelebrirano mašo je vodil pomožni škof Edvard Pevec. Po maši je bila spominska akademija. — Slovenski dom v Clevelandu je obhajal 65-letnico. — V šenklerškem narodnem domu so Fantje na vasi priredili celovečerni koncert, ki je zelo dobro uspel.

**slovinci bomo obstali le,
če si ne bomo pustili zlomiti hrbtenice.
danes je edino poroštvo za to krščanstvo:
čim bolj bomo kristjani,
tem bolj bomo tudi slovinci.**

med vrsticami

DELO: SLOVENSKI PEN PROTESTIRA PROTI SOJENJU ŠEŠLJA

(nadaljevanje s 13. strani)

lizmu in samoupravljanju v Jugoslaviji, kot če je v njegovem imenu kdo obsojen zaradi svojih misli in nazorov, ki jih niti razširjal ni, kaj šele komu vsiljeval. Kolikor vemo, v Šešljevem primeru ne gre za nič drugega in nič več kot to.

Usoda dr. Šešlja nas prizadeva

po človeški, državljanski in stanovski plati. Menimo, da je bila odločitev sarajevskega sodišča napačna. Želimo, da bi se jugoslovanska javnost zavedala nevarnosti, v katero vodijo drastične sankcije, kakršno je doživel dr. Vojislav Šešelj.

P. S.

Dan potem, ko smo iz Slovenskega centra PEN poslali to stalnišče časnikom s prošnjo za objavo, smo v njih prebrali, da je Šešelj obsojen namesto 8 let zaradi kontrarevolucionarnega delovanja, na 4 leta zapora zaradi sovražne propagande.

MILOŠ MIKELN
predsednik slovenskega centra PEN

vzemite si 5 minut
za premislek!

božji mlini
meljejo počasi,
a gotovo

BRATOVSKO SE ... (nadaljevanje s 7. strani)

Vsi pa se moramo zavedati, da je vsak bolnik božji dar tako za družino kot za katerokoli skupnost. In ta dar mora bogatiti vso skupnost in jo očiščeovati. Bolnik v hiši nam mora biti kot tabernakelj, v katerem prebiva živi Kristus. Če se bomo tega vsaj malo zavedali, si bomo prav gotovo ustvarili pravi, krščanski odnos do bolnika. Trpljenje je in ostane še vedno velika skrivnost življenja. Gotovo je le to, da brez trpljenja ni življenja, in da moramo k tej skrivnosti življenja pristopati vedno z globokim spoštovanjem.

Kljub temu pa smo vsi dolžni pomagati trpečemu, blažiti, zmanjševati njegove bolečine, omiliti trpljenje, kolikor je v naši moči. Načinov, kako naj to naredimo, nam bratska ljubezen pokaže sproti na stotine in prav ljubezen navadno izbere tudi pravega. Ob nastopu bolezni ali težev je naš prvi pomočnik seveda tisti, ki je ta trenutek ob meni. Tako mora biti prvi zdravnik mati otroku, žena možu, otroci staršem, sodelavec sodelavcu, prijatelj prijatelju itd. Opozorim pa naj pri tem na neko anomalijo, ki se mi zdi, da postaja vse bolj pogosta. Nekdo ne prenese krvi, drugi ne zmore pogleda na šokiranega, nezavestnega ali pobruhanega. Ljudje se tako oddaljijo od pomoči potrebnega z begom v slabost in to navadno opravičujejo s preobčutljivim srcem. Mislim pa si, češ le kdo bo pomagal otroku, kadar se ureže ali popari, če mati pade v nezavest! Vsakdo je dolžan zbrati vse svoje moči in pomagati, kot ve in zna; ko pa bolnika prevzamejo drugi, sposobnejši, lahko dá mirne duše duška svoji preobčutljivi duši. Vsi smo zdravniki drug drugemu in to je naša človeška, še bolj pa krščanska dolžnost. Kdo od živih še ni bil nikoli potreben pomoči svojega brata? Zato smo tudi mi vsi dolžni priskočiti na pomoč vsakomur, ki je tega potreben. Paziti pa moramo, da ta pomoč ne bo le neka službena formalnost, ampak vedno izraz bratovske naklonjenosti in ljubezni.

Še beseda o invalidih. V mislih imam tiste težke invalide, ki so leta priklenjeni na bolniško posteljo ali na

invalidski voziček. Vedno sem jih občudoval, ker so me znova presenečali s svojo voljo in iznajdljivostjo. Kdor je le enkrat videl tekmovanje para- ali tetraplegikov, se ne more dovolj načuditi in se sprašuje, kako je mogoče to doseči. Kje je v teh ljudeh skrite toliko volje, toliko moči? Primerjava z bolniki je skoraj nemogoča. In zakaj navaden bolnik te volje ne zmore? Vsiljuje se mi misel, da so skoraj vsi invalidi nekoč obviseli na nitki med življenjem in smrtjo, sprehajali so se po robu življenja. Verjetno je vsak od njih prav tam spoznal, kaj je življenje in da se zanj plačajo bojevati. In se tudi bojuje. Zato invalidi ne prenesejo pomilovanja ali usmiljenja. Nikdar naj ti ne pade na pamet, da bi invalidu iz usmiljenja podaril čokolado ali denar. Invalidi ne prenesejo joka, pač pa pesem, šalo in smeh. Tega se spomnimo, ko bomo v družbi teh občudovanja vrednih ljudi.

In končno moramo kristjani zgraditi v sebi krščanski odnos tudi do vseh tistih, ki brodirajo po dnu življenja. *V ječi sem bil in stê me obiskali.* Alkoholiki, iznakaženi in onesposobljeni zaradi pijače, narkomani, prevarantje, goljufi, tatovi, razbojniki, ubijalci in še in še. Jezus se je enačil tudi z njimi. Tudi oni so božja stvar, tudi oni imajo neumrjočo dušo, tudi oni so določeni za večno srečo, tudi zanje je šel Jezus na križ in v smrt, tudi nje ljubi Bog z neizmerno ljubeznijo. Zato so tudi vsi ti predmet dejavne krščanske ljubezni. Lahko je obsojati, lahko se je zgražati, lahko zavreči, pljuniti na nekoga, tudi nekaj vzpodbudnih besed ni težko napisati. Drugo pa je podati roko, podariti nasmešek ali dobro besedo. In težko, zelo težko je reševati, težko je iti na dno in vabiti in vleči nazaj v življenje, nazaj k Luči. Pa vendar je tudi to naša krščanska dolžnost. Zgodovina krščanstva pozna veliko takih junakov. A za mnoge je to pretežko in nemogoče. Pa smo kljub vsemu dolžni raztegniti našo ljubezen in našo molitev na te reveže. Če iz naše krščanske ljubezni izpustimo enega samega človeka, smo to ljubezen okrnili in pohabili. Naš ideal je ljubezen — Ljubezen — Bog. Če pa kdo ni pripravljen za svoj ideal tudi umreti, mu je le-ta kot strankarska značka ali trgovska reklama.

dr. T. R.

ob obletnici prve slovenske gimnazije

Na predvečer praznika sv. Stanislava, ki je bil zavetnik „škofovih zavodov“ ali prve slovenske gimnazije in vzgojnega zavoda v Šentvidu nad Ljubljano, so se zbrali nekdanji dijaki te gimnazije. V tamkajšnji župni cerkvi je ljubljanski nadškof, ki je bil tudi

škof Lenič je maševal za škofa Rožmana

Ob 25-letnici smrti ljubljanskega škofa Rožmana je 16. novembra maševal v ljubljanski stolnici pomožni škof dr. Lenič za rajne ljubljanske škofe in kanonike. Med mašo je povedal tole:

Ali ni pravkar prebrana božja beseda (Kdo bo tožil božje izvoljence? Kdo jih bo obsodil? . . . Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali in preganjali in vse hudo zoper vas lažnivo govorili, veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih!) nadvse primerna za naše nocojšnje razmišljanje, ko se ob naših škofih in duhovnikih-kanonikih z vsem spoštovanjem spominjamo 25. obletnice smrti škofa Gregorija Rožmana, ki je 16. novembra 1959 v velikem trpljenju umrl v Clevelandu v ZDA. Kljub svojim neizčrpnim srčni dobroti, kljub svojim najčistejšim namenom, s katerim je vedno hotel služiti svojemu ljudstvu, kljub velikanski meri trpljenja, posebno

sam zavodar, vodil somaševanje, potem so pa udeleženci ostali še nekaj časa skupaj pri družabnem srečanju.

Znano je, da je „škofove zavode“ zgradil ljubljanski škof Jeglič. Ta prva slovenska gimnazija je začela delovati leta 1905. Ob zasedbi Gorenjske so jo Nemci pomladi 1941 ukinili, profesor-ski zbor in del dijakov pa sta se preselila v Ljubljano, v italijansko zasedbeno cono, kjer je gimnazija delovala dalje. Tam so jo pustili pri življenju tudi Nemci, ko so jeseni 1943 zasedli Ljubljano. Ukinili so jo šele slovenski komunisti, ko so prišli 1945 na oblast.

Med pridigo pri spominski maši je nadškof Šuštar povedal: „Z veliko hvaležnostjo se spominjamo ustanovitelja zavoda in prve slovenske gimnazije škofa Jegliča in njegovega naslednika škofa Rožmana. Škof Rožman je leta 1930 s prevzemom ljubljanske škofije prevzel tudi skrb za zavod in gimnazijo, ki je ravno takrat, v stari Jugoslaviji, doživljala hude čase. Rožman je

duševnega, je tudi še danes nenehno deležen vsakdanjega zasramovanja, kar tudi vsak dan spričuje krivični sramotilni steber pred njegovo nekdanjo stolnico.

Z zadoščenjem smo zadnje čase lahko ugotovili, da so se le naši pošteni ljudje, ki so si javno upali povedati, da vse to, kar smo do danes morali poslušati in brati o škofu Rožmanu, ni zgodovina. Zgodovina je zahtevna in hoče imeti ne en sam odgovor, pač pa odgovore na mnoga vprašanja. Vpraševati se mora: zakaj, v kakšnih okoliščinah, s kakšnim namenom se je nekdo v danem trenutku odločil tako in ne drugače . . .

Ko je Rožmanov prednik škof Jeglič v maju leta 1929 na dekanski konferenci predstavil dekanom svojega koadjutorja Rožmana, ga je pozdravil takratni stolni dekan Ignacij Nadrah in rekel: „SedANJI škof Jeglič je škof

najprej kot ljubljanski škof potem pa med našimi rojaki po svetu opravil veliko delo, za katero mu bodi Bog sam velikodušen plačnik. 16. novembra letos obhajamo petindvajsetletnico njegove smrti v Clevelandu v ZDA. Pokopan pa na ameriških Brezjah v Lemontu.“

Ker obhaja slovenska Cerkev letos leto poklicev, je nadškof med drugim dejal: „Kljub spremenjenim in težkim razmeram, kljub neugodnemu in tolikokrat nenaklonjenemu okolju, kljub pritiskom in raznim poskusom, da bi mlade fante in dekleta odvrnili od njihove odločitve za duhovniški ali redovniški poklic, mladi vedno znova pogumno in velikodušno odgovarjajo na božji klic.“

Nadškof je svoj govor končal: „Včasih pravijo, da mrtvi govorijo še bolj glasno kakor živi. Govorica mrtvih pa ima svoj pomen le, če jih živi poslušamo, njihovo oporo ko sprejemamo in jo spolnjujemo. To hočemo storiti nekdanji gojenci Zavoda sv. Stanislava in upam, da z nami še veliko drugih, ki jim je dragocena verska, narodna in kulturna dediščina prve slovenske gimnazije.“

spoznavavec, njegov naslednik pa bo škof mučenec.“ In Rožman si je takrat zapisal v dnevnik: „Ali je bil Nadrah prerok? Zelo verjetno, zakaj revolucije niso izključene.“

Potem smo skozi deset let poznali škofa Gregorija kot povsem nepolitičnega škofa, kar so mu vsi priznavali in videli v njem samo dušnega pastirja s širokim srcem. Škofa, velikega oznanjevalca božje besede. Plečnik je dejal o njem: „V Ljubljani je samo en dober govornik, škof Rožman.“

Prišla je vojna, ki jo je Rožman slutil vnaprej kakor morda nihče med nami. On, ki je iz bojev na Koroškem poznal Nemce, je nenehno svaril pred njimi. „Ne poznate Nemcev, boste videli“, je velikokrat ponavljal. Če je bil kdo med nami res zaveden narodnjak, Slovenec z dušo in srcem, je bil on. Trepetal je za usodo naroda tiste usodne dni leta 1941.

Vojna se je začela z vsemi grozotami. Nemci so na Gorenjskem, v Zasavju in na Štajerskem počenjali zločin za zločinom, deportirali, morili. Ljubljano so zasedli Italijani. Rožman se tudi Ita-

lijanov ni razveselil in se dolgo ni mogel odločiti, da bi stopil v stik z njimi. Sele ko je bila Ljubljana polna beguncev, ki so trepetali, da bi jih Italijani vrnilii Nemcem, se je Rožman na prigovarjanje stežka odločil, da je stopil v stik z Italijani, ki jih je v takratnih razmerah imel za manjše zlo.

Sedaj se je začelo Rožmanovo dobrodelno delovanje, reševanje ljudi vseh nazorov in strank. Na poti k italijanskim oblastem se je nekoč ustavil sredi takratne Zvezde na Kongresnem trgu in rekel dobesedno: „Morda me bodo po osvoboditvi napadali, da sem sodeloval z okupatorjem. Nihče pa ne ve, koliko notranjega odpora mene stane vsaka takšna pot. Pa moram iti, da rešujem uboge ljudi.“

Ne smemo nikoli pozabiti, da je pri vsem svojem nadaljnjem odločanju imel vedno pred očmi samo eno obliko najbolj grobega stalinističnega komunizma, ki ga je kot vsestransko izobražen človek dobro poznal in ga danes obsaja ves kulturni svet. Povrhu je bil še sinovsko poslušen svetemu očetu Piju XI. in njegovi besedi: „Komur je mar krščanske kulture . . .“

Ko danes gledamo nazaj, bi tudi mi v marsikateri zadevi želeli, da bi se bil odločil drugače. Toda lahko nam je govoriti danes, težko pa se je bilo odločiti v takratnem trenutku. Samo tisti, ki bo zares iskreno iskal zgodovinsko resnico v takratnih okoliščinah, bo mogel pravilno soditi, pravično opravičiti ali tudi pravično obsoditi.

Petnajst let je škof Rožman nato deloval v tujini, kamor so ga z zvijačo zvalili proti njegovi volji. Postal je vrhovni dušni pastir slovenskih izseljencev in zdomcev. V nenehnem delu in žrtvovanju je še posebej zunaj zorel v svetniško osebnost, zapostavljen, zastraševan in zasramovan, mnogi ga niso razumeli . . .

Iz tega časa izvira eno njegovih pism, v katerem je izpovedal, da se je že ob nastopu svoje škofovske službe ponudil Bogu za popolno žrtev za blagor svoje škofije in svojega ljudstva: „Naj bom zaničevan in zasramovan, naj bo moj grob v tujini neznan, samo da bi vse to koristilo mojemu ljudstvu!“ Bog je njegovo ponudbo sprejel. Kako sramoten je njegov grob na ameriških Brezjah!

Mi danes ob 25. obletnici njegove

smrti v sinovskem spoštovanju gledamo nanj in na njegovo življenje in kot otroci za očeta prosimo Boga, naj mu bo on prebogato plačilo. Vso tolažbo pa nam daje božja beseda, ki smo jo slišali: „Kdo bo tožil božjega izvoljenca?“

Vemo, da je imel škof Rožman v življenju in po njem mnogo sodnikov, uradnih in neuradnih, zlonamernih in tudi dobronamernih. Zato nam daje prebrana božja beseda veliko tolažbo, da je že našel pravičnega sodnika v

Bogu, „ki je vso sodbo prepustil Sinu“.

Kdo ga bo obsodil? Gotovo ne Bog, ki edini pravično sodi in tudi edini opravičuje. Obsodil ga ne bo Kristus, ki je tudi zanj umrl in vstal, sedaj prisi zanj in je tudi zanj spregovoril besede: „Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali in vse hudo zoper vas govorili! Veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih!“

Naj žarek tega objubljenega veselja nocoj posije tudi med nas!

kaj je morála?

Marksisti radi kritizirajo misel na moralna (nravna) načela, posebno takrat, če ta načela postavljajo pod vprašaj revolucijo in z njo povezano nasilje.

Kaj je morála?

Morála je zavest o človekovih dolžnostih in odgovornostih. Moralni človek ve, da ni vse, kar lahko naredi, enako dobro in prav. Zna in hoče razlikovati med dobrim in zlim, med tem, kar je prav, in tistim, kar ni prav. Pri tem pa tudi ve, da o pravšnosti svojih dejanj ne more poljubno odločati, da nad dobrim in zlim človek ni gospodar. Ni človek tisti, ki meri in ocenjuje morálo, ampak morála meri in ocenjuje človeka. On mora prislunhati svoji vesti, moralni zavesti, se pravi, svoji pameti. Pri tem ni odločilno, ali mu je taka dolžnost všeč ali ne. Delati je treba to, kar mu pamet pove, da je dobro in prav, ne glede na trenutno ugodje ali korist.

Zato pravimo, da so moralna načela brezpogojna. Človek je brezpogojno dolžan biti moralen. Če ni, je kriv. Moralna krivda pa je največja škoda, ki jo človek lahko utрпи. To je teptanje človekovega dostojanstva. Moralna vrednost nekega življenja je njegova najvišja vrednost.

Če so moralna načela brezpogojna, jih ne morejo razveljaviti nobene okoliščine in nobene koristi, tudi koristi revolucije ali razrednega boja ne. Cilj ne posvečuje sredstev. Tudi za dosego najbolj uspešnega cilja ne smem uporabiti nepoštenega, zločinskega sredstva. Ni dovoljeno npr. z mučenjem izsiliti koristne podatke ali priznanja; ni dovoljeno nedolžnega človeka po krivem ovaditi okupatorju, da bi se ta nato s svojim ravnanjem pri ljudeh še bolj zameril; ni dovoljeno ubiti nasprotnika samo zato, ker je nasprotnik. Itd.

Z brezpogojnostjo svojih načel ali vrednot morála stoji in pade. Kdor moralna pravila upošteva samo tako dolgo, dokler mu to nese, je čisto preprost računar, ne pa moralen človek. Kar zahteva moralna zavest, je treba narediti, tudi če me stane življenje. Zato tudi govorimo o moralnih vrednotah. Mislimo namreč na kakovost dejanj, ki so tako dobra, da so vredna, da jih naredimo: biti dober, pošten, resnicoljuben, delaven, odgovoren, nepristranski, itd., je vrednota, ki jo zahteva dostojanstvo človeškosti kot take.

Jasno je, da morála poudarja pomen človeka kot posameznika, saj postavlja za vodilo njegovega dejanja njegovo vest. Vest pa ne trpi nobenega nasilja ali pritiska, saj je moralno samo tisto dejanje, za katero se nekdo po svoji vesti, ne glede na ugodje ali korist, svobodno odloči. Moralni človek je samostojen in svoboden.

Diktature, totalitarni ali avtoritarni režimi morále ne podpirajo in moralne zavesti svojih članov ne krepijo, saj se moralno zaveden človek ne da manipulirati in ga ni mogoče premamiti z nobenimi gmotnimi ugodnostmi ali položajem. Nasprotno pa vsaka volja po demokratizaciji moralnost podpira in z njo računa. Nobenega dvoma ni, da so lahko samo moralni ljudje dosledni demokrati.

Prof. dr. Anton Stres

• Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORZEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pismeno ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• Tapainer-aparati in traki za vezenje trsov, JEANS-HLAČE DM 5,—; velika izbira AVTO-RADIEV in RADIOAPARATOV s kaseto. Razni stroji in orodje. Zahtevajte naš prospekt! — JODE-BILLIGMARKT, Maarstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

• PREVAJANJE V MÜNCHNU — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno

pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. (089) 32 68 13.

• PRODRAM novo dvostanovanjsko hišo pri Kranju pod Krvavcem z lepim vrtom. Možnost za penzion. Informacije po telefonu: ZRN 09937-445.

• DELO za delavce v Jugoslaviji, ki se bodo vrnilo domov do začetka februarja in ki bi radi tam samostojno delali, nudimo delo s programom na strojih in z velikimi serijskimi pogodbami. Delno so na voljo delavnice. — Telefon: Slovenija 00 38 62 - 70 15 31 ali 00 38 62 - 70 12 70.

• V Postojni ob stari glavni cesti ugodno PRODRAM 150 m² veliko urejeno sta-

novanjsko hišo z mansardo (50 m²), centralno kurjavo, telefonom in vrtom (900 m²). Nadzidava možna. Zelo ugodno za obrtnika. — Informacije daje Eva Naglič, Vrhovčeva ulica 7, YU 61000 Ljubljana.

• Na relaciji Dobrova-Brežice PRODRAM visokopritlično hišo z vrtom. Hiša je v zadnji gradbeni fazi. — Informacije po telefonu: 0 71 46 / 20 3 53.

• PRODRAM novo, 5-sobno hišo na Tezmem pri Mariboru, v bližini marlesovih hiš. — Informacije daje Štefan Knez, Kronetorps. G. 84A, 21227 Malmö, tel. 0 40 / 29 02 19, Švedska.

• V Mariboru PRODRAM takoj vseljivo hišo. — Informacije po telefonu: 0 71 81 / 63 2 29, Nemčija.

Pred kratkim je izšel prvi objektivni pregled tega, kar se je med zadnjo vojno v Sloveniji zgodilo.

Stane Kos: STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM, 1. del.

Delo je deležno polno pohval. Čeprav gre za zgodovinsko pisanje, se vendarle bere kakor povest. Avtor dokazuje svoje trditve iz knjig, ki so izšle tako v Sloveniji kot zunaj nje, in skuša prav s tem nepristransko ugotoviti resnico.

To knjigo bi moral prebrati vsak Slovenec, saj bi v njeni luči lahko primerjal režimsko pisanje o istih dogodkih in se tako vse bolj kot doslej približal resnici.

Knjiga stane 210 šilingov ali 30 mark oz. enako vrednost v drugih valutah. Naročate jo lahko na naslovu:

Mohorjeva knjigarna, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

pošten smeh je vreden več kot dva joka

(slovenski pregovor)

Sodnik: „Včeraj sta vas torej pripeljala na miličniško postajo dva miličnika?“

„Ja, gospod sodnik.“
„V vinjenem stanju?“
„Ja, oba.“

Upnik pritisne na zvonec pri vratih. Nihče se ne oglasi.

Upnik: „Odprite! Vem, da ste doma, saj so pred vrati vaši čevlji!“

Glas od znotraj: „To še ni dokaz, da sem doma. Lahko sem šel ven v copatah.“

„Uredniki so pa res ‚junaki‘: v vsakem članku morajo kaj spremeniti, če drugega ne, ‚zmerom‘ spremenijo v ‚vedno‘, ‚vedno‘ pa v ‚zmerom‘.“

„In to počno vedno?“
„Zmerom.“

Ona: „Prihajam iz kozmetičnega salona.“

On: „In kako da nisi prišla na vrsto?“

Teta je dala Jurčku bonbone in mu naročila, naj si jih s sestrico lepo razdelita. Jurček je vzel zase dest bonbonov, sestri jih je dal pa pet.

„Kaj ne znaš šteti?“ ga vpraša teta.

„Jaz že, ona pa še ne.“

„Ali imaš nov avto?“
„Ne, starega sem prebarval.“
„Zakaj pa?“
„Da bi ga lastnik ne spoznal.“

„Rad bi modro kravato, da bi se prilegala mojim očem.“

„Modrih nimamo. Ali bi hoteli rdečo, da bi se prilegala vašemu nosu?“

Vinska bratca se pogovarjata o sanjah.

Prvi: „To noč sem imel čudovite sanje: sanjalo se mi je, da sem sod.“

„Gospa, ali smem v vašem stanovanju kaditi?“

„Ravnajte tako kot doma!“

„No, pa ne! Saj sem navajen potrpeti.“

„Že deset let sem igravec, pa sem šele zdaj spoznal, da sploh nimam talenta.“

„Pa začni kaj drugega!“
„Ne morem, zdaj sem že slaven.“

„Moja žena sovraži kuhanje in se ga ogiba kot hudič križa.“

„Pri meni je še hujše. Tudi moja žena sovraži kuhanje, a kljub temu kuha.“

V podjetju.

„Ali iščete novega blagajnika?“
„Ja, pa starega tudi.“

Milijonar zdravniku: „Vi ste moje veliko upanje za mojo starost.“

„Hvala, enako.“

„Ah, koliko jih bo na smrt nesrečnih, če se poročim!“

„S kolikerimi se pa misliš poročiti?“

Tatova se srečata na glavni železniški postaji.

„Kako kaj gre posej?“
„Kakor kdo vzame.“

Na avtocesti je 50 km zastoja. Mož z izčrpanim pogledom ženi:

„Ali bi me lahko spet nadomestila pri krmilu — za naslednjih 20 metrov?“

Zdravnik v telefon: „Ni potrebno, da pridem. Vaš stric si samo umišlja, da je bolan.“

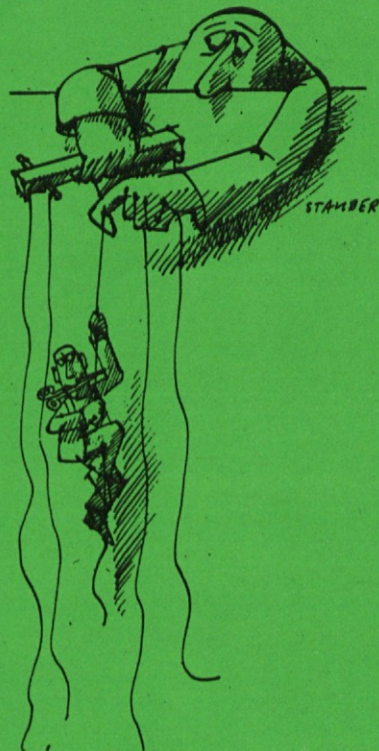
Čez en teden vpraša zdravnik po telefonu: „Kako je kaj z vašim stricem?“

„Slabše. Sedaj si umišlja, da je mrtev.“

KAJ LJUDJE DOMÁ GOVORÉ?

„Bivši jugoslovanski zunanji ministar Vrhovec trdi, da je bilo septembra 1984 na romanju pri Mariji Bistrici 100.000 ljudi. Zagrebški nadškof kard. Kuharič pa trdi, da jih je bilo 400.000. Kdo od njiju ne govori resnice?“

„Nobeden. Vsak od njiju šteje svoje ljudi: Vrhovec špijone, nadškof pa vernike.“

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 3 56).

P. Anfrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stanislav Gerjolj CM, Rennweg 40, 6020 Innsbruck.

Štefan Ferenčak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalarič, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. (21) 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. (8) 291 85 06).

Dr. Franc Felc, 14 Rue du 5 Decembre, 578000 Merlebach. (Tel. (8) 781 47 82).

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe,

57800 Freyming-Merlebach.

Jože Kamin, Presbytère catholique, Rue de l'Eglise, 57600 Forbach,

(Tel. (8) 704 77 43).

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Antolin, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čepelak, diakon, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7906 Blaustein bei Ulm, Felsenstr. 12/1.

(Tel. 07304 - 41 4 53).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:
09-32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

Stanislav Cikaneč, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 13 63 96)

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).